

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din
Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENE

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7365, Zagreb št. 39.011, Praga št. 24.797
Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

Gauleiter Bohle o Nemcih v tujini

Drž. tajnik v nem. zunanjem ministrstvu g. Gauleiter Bohle, je vrhovni vodja hitlerjevskih organizacij v inozemstvu — nemški državljani v inozemstvu tvorijo poseben Gau ali pokrajino, ki ji načeluje Gauleiter ali pokrajinski vodja — je imel te dni na željo madžarske vlade v Budimpešti velik govor, ki je naravno močno odjeknil po vsem svetu.

Ko je bil namreč madžarski ministrski predsednik Daranyi na uradnem obisku v Berlinu, se je bridko pritožil, da delajo nemške hitlerjevske organizacije na Madžarskem vladi neprestano težave in da se okrog njih razvija neko skrivnostno delovanje, ki vzbuja domneve prebivalstva, pri oblasteh pa vzbuja sum, da je protidržavno. Ministrski predsednik Göring je takrat Daranyiju obljubil, da bo stvar uredil in je obisk Gauleiterja Bohleja v Pešti v zvezi s to obljubo. Morda bi bila nemška vlada potovanje voditelja inozemskega nemstva še nekoliko zavlačevala, da se zadnje dni v Braziliji niso pripetile zelo ne ljube stvari, ki so zahtevale odločnih pojasnitev. Predsednik brazilske države je namreč moral obstoj nemških hitlerjevskih organizacij prepovedati, ker je njegova policija izsledila, da so postala zbirališča protidržavnega delovanja, ki je vzdrževalo skrivnostne zveze z organizacijami v nemškem rajhu. Tudi iz Avstrije so se zadnje čase neprestano slišale pritožbe, da vodijo sledi, ki jih puščajo za seboj avstrijski narodni socialisti, v mnogih primerih čez bavarsko mejo, da ne govorimo o očitkih, ki jih je angleško časopisje naslovlilo na Henleinovo nemško stranko na Češkoslovaškem, češ da dobiva smernice za svoje politično zadržanje od narodnosocialistične stranke v nemški državi. Vsa ta dejstva, ki so se zadnje čase nakopila, kakor tudi nujnost, da Nemčija v zasledovanju svojih zunanjepolitičnih ciljev v mesecih, ki prihajajo, pokaže čiste roke in čiste namene, so napotili berlinsko vlado, da je poslala šefa vsega nemstva v inozemstvu, držav. tajnika Gauleiterja Bohleja v madžarsko prestolnico, da tamkaj v javnem govoru in slišno za ves svet izpove osnovna načela nemške politike v pogledu skrbi za Nemce, ki živijo v tujini. Gauleiter Bohle je govoril v imenu nemške države in so za to njegova izvajanja za vse države, koderkoli živijo Nemci in kjer se morda od časa do časa pojavljajo sumi glede vsestranske zakonitosti njihovega delovanja, izredne važnosti. Njegove besede so v smislu ustave sedanje Nemčije, kjer sta država in narodnosocialistična stranka eno in isto, zakon, in je prav in potrebno, da jih pribelimo.

Gauleiter Bohle si je za osnovo svojega govora vzel desetero zapovedi, ki jih je narodnosocialistična organizacija postavila za vse svoje člane doma in v inozemstvu, ki so pri vstopu izrekli prisego, »da bodo zvesti svojemu vodji Adolfu Hitlerju in da bodo njemu in vodjem, ki jih bo on določil, vedno izkazovali spoštovanje in pokorščino«. Te desetero zapovedi so zanimive. Nemškim državljanom, ki prebivajo v inozemstvu, zahtevajo, da morajo biti pokorni postavam dežele, kjer prebivajo, da se ne smejo, niti v pogovoru ne, vmešavati v notranjo politiko, ki naj bo stvar izključno domačinskega naroda, a da morajo v vsakem Nemeu videti tovariša iste krvi in iste biti, vsakemu od srca radi priti na pomoč, če ni po lastni krivdi zašel v bedo, ter da ne smejo biti samo člani organizacije, marveč borci v prvih vrstah, kjer naj se dan na dan bore, da bo vsak pošten Nемеc pristopil v organizacijo.

Ceprav je javno znano, da se narodnosocialistična stranka v svojem inozemskem skrbstvu peča samo z državljani Nemčije, a ne z Nemci na splošno, so verjetno nekateri njeni člani gornje zapovedi, kot smo videli iz v začetku naštetih primerov, napačno tolmačili ter okvir delovanja svojevoljno razširili, tako da se je ponekod v inozemstvu utrdilo mnenje, da se narodnosocialistične podružnice trudijo, zajeti v svoj krog tudi nemške manjšine ali celo vplivati na notranjepolitično življenje dotične države. Gauleiter Bohle je imel nalog, da v imenu nemške države v javnem govoru — nanašajoč se na razmere na Madžarskem — one pokara, ki so delokrog preokracili, one pa, ki so si napravili napačno sliko o delovanju hitlerjevskih organizacij v tujini, pomiri, češ da to ni v redu in da »Nemčija vse poskuša, ki jih morda posamezne nepoklicane osebe delajo v službi propagande kljukastega križa, najostreje graja«. Nemčija tudi ne more dovoliti, »da bi takšne neuradne pustolovščine političnih fantazov motile dobre odnose med Nemčijo in tujimi državami«. »Član narodnosocialistične stranke, ki se meša v notranje zadeve gostiteljske države, je brezobzirno tako od nemške države, kakor od stranke kaznovan.« Gauleiter Bohle je s posebnim poudarkom obrazložil, da Nemčija »točno loči med inozemskimi Nemci, ki so nemški državljani, in Nemci, ki so samo krvni tovariši nemškega naroda.« Njegova organizacija se briga izključno za prve in se v ničemer ne vtika v organizatorično delovanje drugih. »Potemtakem,« je nadaljeval Gauleiter Bohle, »so govorice, češ da so narodnosocialistične organizacije samo v službi neke tajne vohanske centrale, grda laž in prazni strahovi za mirne

Prvi udarec mednarodnemu evharističnemu kongresu v Budimpešti

Nemčija in sovjetska Rusija sta prepovedali udeležbo

Dunaj, 27. jan. TG. Tukajšnja »Reichspost« objavila nadaljnje poročilo iz Budimpešte o prepovedi, ki jo je izdala nemška vlada, da se nemški katoličani ne smejo udeležiti evharističnega kongresa v Budimpešti. Dopisnik »Reichspost« javlja, da so dosedanja poročila o tej prepovedi dobila popolno potrdilo. Tako madžarska vlada kakor pripravljajni odbor za evharistični kongres (predsednik je nekdanji ministrski predsednik Huszar) sta pred dvema dnevoma sprejela uradno sporočilo: »da nemška vlada ne želi, da bi se nemški katoličani udeležili budimpeštanskega kongresa«.

Zastopniki tiska so nato obiskali ministra Huszarja, ki jim je dal podrobnejša obvestila glede te nemške prepovedi. Minister Huszar je sam osebno bil lani spomladi v Berlinu, kjer se je z državnimi in cerkvenimi oblastmi po-

govarjal o nemški udeležbi pri kongresu. Dogovoril se je z njimi o vseh najmanjših podrobnostih. Predsednik pripravljalnega odbora za nemško udeležbo je postal berlinski škof grof Preysing, osrednja pisarna pa je bila organizirana v Freiburgu. Nemška vlada je romarjem dovolila 60% popust po vseh nemških železnicah, zunanje ministrstvo pa je obljubilo vso pomoč, da bo nemška udeležba čim častnejša in njeno potovanje na Madžarsko čim lažje in bolj ugodno. Toda kar naenkrat so se začeli na nemških uradnih mestih pojavljati pomisleki proti udeležbi nemških katoličanov.

Končno je v nemški vladi zmagalo naziranje ministrov dr. Göttinga in Rosenberga, da se naj nemškim katoličanom udeležba pri kongresu ne dovoli. Nemška vlada je svoj sklep sporočila ministru Huszarju kot predsedniku pripravljalnega

odbora. Glavni poudarek v sklepu nemške vlade je v tem, da za njo udeležba »ni zaželjena«. »Z veliko žalostjo smo to strašno sporočilo vzeli na znanje,« je nadaljeval minister Huszar, »ker sem na osnovi osebnih pogajanj pričakoval prav nasprotno. Vedno in vedno inova zatrjujejo Nemci kako globoko nagnjenje imajo do nas Madžarov. Na uradnih mestih so mi celo povedali, da Nemčija želi, da bi odnosi postali še bolj prijateljski. Ko sem sprejel sporočilo nemške vlade, sem se lahko prepričal, da je bila o tem obveščena tudi madžarska vlada. Ker bi se bilo imelo udeležiti 25.000 nemških katoličanov evharističnega kongresa, ima prepoved nemške vlade izredno velike posledice«.

Poleg nemške vlade je katoličanom prepovedala udeležbo na evharističnem kongresu tudi sovjetska Rusija. Nameni rdeče vlade v Španiji in Mehiki pa še niso znani.

Japonski ministrski predsednik

Princ Konoje grozi velesilam

Tokio, 27. jan. TG. Japonska agencija Domei: V japonski visoki zbornici se je nadaljevala debata o kitajsko-japonski vojni. Baron Takehito in grof Sonoda sta stavila vprašanja ministrskemu predsedniku glede »tretjih držav, ki posegajo v kitajsko-japonsko vojno s tem, da Kitajski pošiljajo

orožje in glede stališča, ki ga bo zavzela Japonska«.

Ministrski predsednik Konoje je odgovoril, da »kitajsko-japonski dogodek« se ni vojna po besedilu mednarodnega prava. Zatorej se tiste države, ki pošiljajo orožje Kitajski, še ne pregrešijo proti nevtralnosti tako dolgo, dokler vojna ni bila uradno napovedana, kar se do sedaj še ni zgodilo. Morda bo to postalo potrebno. Vendar pa si glede podpore, ki jo inozemske države pošiljajo Kitajski, dovoljuje izpovedati sledeče:

»Če bodo tretje države podpirale kitajsko vlado generala Čankajseka, se bo pač kitajsko-japonski spor za toliko podaljšal. Posledice bodo tem hujše za pomirjenje Daljnega vzhoda. Japonska vlada bo poskusila prepričati tretje države, naj prenehajo s podpiranjem Čankajsekov vlade. Angleška vlada je sporočila in priznala, da angleške trdnje pošiljajo orožje in municijo na Kitajsko, toda ker angleški uvoz predstavlja le majhen del vseh vojnih dobav, ki jih Kitajski dobiva iz tujine, morajo biti potemtakem še druge države, iz katerih prihaja orožje na Kitajsko. Opozorjam vse tretje sile, da se bo kitajsko-japonski spor samo podaljšal, ako bo inozemska podpora Kitajski trajala še dalje, čeprav samo pod naslovom trgovinskih odnosov. Vsako posredovanje kakšne tretje države med Japonsko in Čankajskovo vlado pa japonska vlada odločno in za vselej odklanja«.

Hongkong, 27. jan. TG. Japonska agencija Domei poroča, da je tjakaj prisel vrhovni poveljnik vsega angleškega letalstva sir Edward Ellington. Priletel je v letalu naravnost iz Londona, da pregleda letalske sile Anglije na Daljnem vzhodu. Verjetno bo čez teden dni zopet odletel nazaj v London.

Bombardiranje v Španiji se nadaljuje

Valladolid, 26. januarja. AA. (Havas) Danes dopoldne so rdeča letala bombardirala Valladolid. Vrgla so kakih 60 bomb. Večina teh je padla na otroško zavetišče. Pravijo, da je 12 mrtvih in 40 ranjenih, večinoma ženskih in otrok.

Na terujski fronti so rdeči večerj utrjevali postojanke, ki so jih zavzeli v odseku Sigre in pri kotli 1071. Obe sta južno od Teruela, in sicer takoj ob železniški progi.

Rdeče čete, ki operirajo v hribovitem kraju južnovzhodno od Fuente de Todosa, so večerj brez boja zavzele ozemlje med svojimi dosedanjimi postojankami in Vilanuevom del Pueble. Republikanske čete so se na ta način približale cesti iz Carinene v Benito.

Skoraj na vseh frontah se vodijo krvave borbe z menjajočo se srečo. Najhujše borbe divjajo na reki Singra pri Teruelu. Ves današnji dan in minilo noč se je slišalo grmenje topov na cesti med Teruelom in Saragoso. Tudi v zraku so se odigrale velike letalske borbe, v katerih je bilo na obeh straneh streljenih več letal. Okrog 50 rdečih letal se je pojavilo nenadoma nad nacionalističnimi postojankami na sektorju pri Las Caberos de Singra in so povzročila Francovim četam ogromne izgube. V

državljanec. Semkaj spada po naziranju nemške vlade, katere govornik je bil Bohle, tudi »strašilo o pangermanizmu (vsenemstvu), ki ga je iznašlo inozemstvo in ki ga on ne more doumeti, kaj je in kaj hoče. Brez dvoma je to »samo zadnje sredstvo, s katerim hočejo nasprotniki Nemčije naslikati na steno svetovno nevarnost Nemčije. To je nesramna laž, kajti Nemci so sicer odlični vojaki, toda militaristi in osvajači niso.« Zanimanje pa, ki ga Nemčija kaže za Nemce, ki niso nemški državljani, nikoli ni bilo politično, marveč samo kulturno.«

Tako je Gauleiter Bohle v Budimpešti zelo slišno osvežil desetero zapovedi za hitlerjevsko članstvo po inozemstvu. Tega smo samo veseli. Marsikateremu se bodo njegove izjave zdele nove. Prav je, da je Bohle po-

znak maščevanja so nacionalistična letala napadla zopet Valencijo. Ubilih je bilo 130 oseb, 300 pa težje ranjenih. Napad je izvršilo šest letal, ki so priletela z morja. Prve bombe so nacionalisti vrgli na mesto El Grau, nato pa so napadli središče Valencije. Materialna škoda je ogromna. Ena bomba je eksplodirala blizu angleške ladje »Dower Abbey« ter ubila poveljnika ladje Nacionalistične oblasti so takoj izrazile sožalje angleškemu konzulu v Salamanci.

Francija bo pretrgala zveze s sovjeti

Pariz, 27. jan. b. Poročevalce pariške izdaje »Daily Mail« je zvedel iz francoskih merodajnih krogov, da bo Francija v kratkem odpovedala vse dosedanje sporazume s sovjetsko Rusijo. Ministrski predsednik Chautemps pripravlja popoln preobrat svoje politike v odnosih do sovjetske Rusije in bo šel v zunanjepolitičnem oziru na povsem novo pot.

udaril, da predstavljajo staro osnovo nemške politike in da so oni, ki so jih ponekod do danes samovoljno preslišali ali mislili, da jih lahko nekaznovano preslišijo, na grešnih potih, ker so se varali tako glede namenov nemške politike kakor tudi glede pravomočnosti domače zakonodaje v tujih državah. Kajti sedaj je upanje, da bo nemška narodnosocialistična stranka svoje organizacije nemških državljanov v 45 tujih državah vzela še bolj strumno v roke, da bodo ostali v okviru deseterih zapovedi stranke, kot jih je tako avtoritativno obrazložil Bohle, res upravičeno, kakor je upravičeno tudi pričakovanje, da bodo nemške narodne manjšine odslej iskale svojo srečo izključno le v mejah svoje države in v pokorščini zakonom, ki jo vlada. Budimpeštanskega govora ne bomo pozabili.

V Ženevi pa razgovori...

Ženeva, 27. jan. c. Nocoj bo javna seja sveta ZN, ki bo zelo važna, ker pričakujejo, da bodo padle tudi načelne odločitve. Vendar senzacij ne bo nobenih, ker so potek seje in vsebino razprave pripravili že na raznih posvetih med delegati, ki so člani sveta ZN.

Vse zanimanje se prenaša takorekoč na sklepe, ki bodo sprejeti izven okvira sveta ZN. Svet ZN bo moral končno sprejeti te tiste sklepe, ki jih bodo pripravile velesile, posebno pa Velika Britanija in Francija. Zato pa morajo države, ki jih usoda Zveze narodov še posebno skrbi, zavzeti stališče, ki naj pospeši razčiščenje položaja.

V tej zvezi moramo posebno omeniti današnje konference skandinavskih držav, ki sta se jim pridružili Švica in Nizozemska. Konference teh držav so bile zelo živahne in se je na njih govorilo največ o izpremembi pakta Zveze narodov in o usodi čl. 16 pakta Zveze narodov, ki govori o sankcijah. O čl. 16 se je govorilo v tem smislu, ali naj imajo sankcije, ki jih sprejme ZN proti napadalcu oziroma motileu miru, obveze ali pa svoboden znajaj. Posebno zastopnik Finske je zastopal stališče, da naj se omili obveze znajaj. Članicam ZN naj bo dovoljeno, da same odločijo, ali smejo izvajati sankcije v polnem obsegu, ali pa lahko tudi glede sankcij ostanejo nevtralne, to je, da postopajo proti obema strankama v istem smislu. Današnje seje teh držav se niso mogle popolnoma zediti vseh teh držav za skupno stališče. Zato se bodo zastopniki teh držav sestali še jutri in v soboto in nazadnje sprejeli najbrž skupno resolucijo.

Zelo veliko pozornost so vzbudile tudi vesti, da bo svet ZN sprejel sklep, da se popolnoma ukine finančna kontrola ZN nad Madžarsko. Ta kontrola je bila uvedena na podlagi določb mirovnih pogodb in je bilo madžarsko javno mnenje čisto zelo nejevoljno zaradi teh ostankov, ki tišče Madžarsko v okviru enakopravnosti. Iz krogov Male zveze se izve, da je treba ta sklep ZN samo pozdraviti, ker bo pospešil zdravo zblizanje držav v Podonavju.

Na današnji seji zastopnikov držav Balkanske zveze je bilo sklenjeno, da ne bosta niti Micescu in tudi ne Ruždi Aras v Ženevi podajala nobenih skupnih izjav v imenu Male zveze ali pa balkanskega sporazuma. Na seji so sklenili, da bo o teh vprašanjih podal daljšo izjavo v imenu Balkanske zveze turški zunanji minister Ruždi Aras po zasedanju, ki se bo prihodnji mesec vršilo v Ankari. Tedaj pridejo v Ankaru vsi zunanji ministri držav Balkanskega sporazuma.

Proti večeru se je začela prva javna seja Sveta ZN. Prvi je govoril angleški zunanji minister Eden, ki je izjavil, da ostane Velika Britanija še najprej zvesta Zvezi narodov. Glavno je to, da v teh težkih časih ohranimo tisto, kar še obstaja. Zveza narodov je še zmeraj najbolje sredstvo za ohranitev miru in za mednarodno sodelovanje.

Danes ob 10 dopoldne se je sestala francoska vlada k seji, da sprejme 6 zakonskih osnutkov, ki predstavljajo nov kodeks delavskega in socialnega reda. Posamezni ministri so izrazili svoje pomisleke k tem zakonskim načrtom, ki jih je izdelal sam ministrski predsednik Chautemps. O tem kodeksu bo nocoj govoril po radiu ministrski predsednik Chautemps.

Komunizem v Bolgariji

Sofija, 27. januarja. AA. Predvčeršnjim je sofijska policija odkrila tajno komunistično tiskarno. Na podlagi preiskave je dognala, da se je v zadnjem času delovanje komunističnih zarotnikov ojačilo. V pretekli noči so policijski organi odkrili še dve taki tiskarni, nato tajno skladišče orožja in veliko število propagandnih brošur in letal. V Sofiji je bilo več aretacij. Pa tudi na deželi so prijeli večje število ljudi, proti katerim je bila takoj uvedena stroga preiskava. Vsi aretirani osumljeni bodo v najkrajšem času izročeni sodnim oblastem.

Zagrebska vremenska napoved. Oblačno in deževno.

Zemunska vremenska napoved. Oblačno v vsej državi, ponekod v severnih krajih dež. Temperatura se bo nekoliko dvignila.

Dunajska vremenska napoved. Se obilne padavine, tudi sneg, spremenljivo.

Vremenske napovedi po severnem siju

London, 27. januarja. Severni sij, ki se je pokazal 25. t. m., je tudi v Angliji povzročil veliko pozornost in najrazličnejše komentarje. Severni sij je po vsej Angliji zelo vplival na telefonsko in radio-telefonsko službo, ponekod pa tudi na prenos električne energije. Na deželi pa so mislili, da so izbruhnili ogromni požari in so alarmirali gasilce.

Tudi angleški astronomi in meteorologi seveda proučujejo ta pojav. Ravnatelj astronomskega opazovališča letalskega ministrstva je izjavil, da bodo v Angliji imeli po severnem siju nekaj tednov hudega mraza in viharjev, uakar da bo sledila zelo mila in suha pomlad. Poletje bo silno vroče z močnimi nalivi in viharji. Sedanja vremenska perioda je podobna oni leta 1760 in jo je tudi takrat naznanil severni sij. Tudi druge angleške meteorološke opazovalnice pravijo, da bo zima še dolga in huda in da bo mraz zelo običen februarja in v začetku marca. Nato bo sledila lepa pomlad, ki pa bo prekinjena od viharjev, in za njo pride poletje, ki bo najbolj vroče izmed vseh v zadnjih poldesetih letih.

Pojav severnega sija pripisujejo angleški astronomi izredni vročini sonca, ki se nahaja zdaj v periodi maksimalne termične intenzitete, dočim se je pred tridesetimi leti nahajalo v periodi vročinskega minimuma.

Tudi na Nizozemskem je bil severni sij zelo lep in se je odlikoval zlasti po najintenzivnejši rdeči luči.

London, 27. jan. b. Zadnja poročila govore, da so polarno svetlobo videli najjasneje v severnih krajih Velike Britanije. Observatorij britanskega letalskega ministrstva je objavil zanimivo poročilo, v katerem poudarja, da zaradi polarne svetlobe radio-telegrafski aparati niso bili poškodovani, pač pa je bilo začasno ustavljeno njih delovanje zaradi naravnega pojava. Učenjaki trdijo, da se nam obeta v februarju še zelo huda zima z viharji, medtem ko bo spomlad dolga in suha, poletje pa izredno vroče, deževno in viharno. Takšne polarne svetlobe ne pomnijo od leta 1760 in tudi tedaj ni bila tako močna kakor pretekle dni.

Berlin, 27. januarja. Tudi v Nemčiji so povsod opazovali severni sij, razen v Berlinu in nekaterih krajih severne Nemčije, kjer je nebo bilo pokrito z megleno vlago. Pojavil se je v Nemčiji v obliki široke ognjene pahljace, na kateri so se počasi pregibali široki modri pasovi. Na Švedskem in Norveškem pa pravijo, da tudi najstarejši ljudje ne pomnijo severnega sija tolike lepote in intenzitete.

Nemški znanstveniki izjavljajo, da je pojav letošnjega severnega sija pripisovati izrednim električnim izžarevanjem, ker je velika sončna pega prešla skozi centralni meridian sončne oble. V Berlinu menijo, da se bo severni sij še pojavljal.

Prva organizacija tistih, ki dajejo svojo kri za zdravje drugih

Belgrad, 27. januarja. AA. Dobro je znano, da je v sodobni medicini transfuzija krvi prevzela zelo važno vlogo, posebno pa še v kirurgiji. To sredstvo moderne medicine je že dolgo in vobče v praksi v naših bolnišnicah.

Posamezni oddelki obce državne bolnišnice v Belgradu so si ustanovili svoje organizacije darovalcev krvi, toda zelo primitivno in često brez pravega haska. Niso bili redki primeri, da so nastajale celo v operacijskih dvoranah tik pred transfuzijo krvi mučne scene med bolniki, darovalci krvi in zdravniki in da so se še v zadnjih trenutkih pogajali za kri.

Ko se je začelo vprašanje, kako ustanoviti centralni odsek za transfuzijo krvi, širša javnost ni bila poučena o ogromnih težavah in žrtvah naših zdravnikov, ki bi bili radi pomagali svojim pacientom na varen in sodoben način, pa so se često znašli vpravi v bezupnih položajih.

Ustanovljen je poseben odbor, ki stvarno predstavlja pionirja današnjega oddelka za trans-

Drugi politični tečaj m adinske JRZ

Belgrad, 27. jan. m. Vodstvo mladinske JRZ pripravlja za svoje člane v letošnji sezoni že drugi politični tečaj, ki se prične prihodnji teden. V zvezi s tem tečajem je bila sredi v prostorih tukajšnjega strankinega odbora konferenca, na kateri je predsednik mladine J.R.Z. g. dr. Bojan Pirc imel daljše poročilo o pomenu in namenu političnih tečajev. Kakor na prvem, bodo tudi na drugem političnem tečaju predavali ugledni člani vodstva stranke. Med drugim bosta predavala tudi ministra dr. Krek in senator Smodej.

Belgrad, 27. januarja. AA. Ministreki predsednik in zunanji minister dr. Milan Stojadinović je danes sprejel angleškega poslanika na našem dvoru sira Ronalda Campbella, nato pa še našega kr. poslanika v Akari Branka Adjemovića.

fuzijo krvi, in ki je imel nalogo predložiti ministru za socialno politiko in narodno zdravje konkretni načrt za ustanovitev takega odseka.

Poseben odsek v bolnišnici

Najprej so sestavili program nalog, ki naj jih izpolnjuje ta odsek, ki določa: 1. Ustanovitev take organizacije krvi, ki bo mogla dan za dnem staviti na razpolago vsem oddelkom bolnišnice zadostno število primernih in serološko točno opredeljenih darovalcev krvi. 2. Uvedbo discipline v organizaciji darovalcev krvi, katerim pa je treba hkrati nuditi vso potrebno zaščito in materialne ugodnosti, kakršnih doslej niso imeli, predvsem pa zaščito proti eventualni konkurenci in izkoriščanju. 3. Omogočiti prizadetim operaterjem, da spoznajo organizacijo darovalcev krvi in zahtevati od njih pomoč in sodelovanje. Pri izkoriščanju vseh najnovejših pridobitev serologije in opredeljevanju krvnih skupin. 4. Proučiti s pomočjo klinikov indikacije o efektu krvi, pri čemer bo treba izključiti iz organizacije vse darovalce krvi, o katerih bi se dognalo, da njihova kri klinično ni uporabna. 5. Pridobivanje serumov za določevanje krvnih skupin, ki si ga mora sedaj obča državna bolnišnica nabavljati za drag denar v tujini. 6. Postopno razširjanje organizacije na vso državo. 7. Organiziranje prostovoljnih darovalcev krvi. 8. Izkoriščanje krvi, ki je slučajno na razpolago. 9. Urediti vprašanje o konzerviranju krvi in 10. o pospeševanju serološkega dela.

Priprave za ustanovitev odseka za transfuzijo krvi so se potem naglo dokončale. Organizacija in vodstvo odseka je bila v glavnem v rokah dveh zdravnikov, šefa odseka dr. Dimitrija Karića in dr. Miodraga Markovića, ki sta se v svrhu izpolnitve te organizacije v gotovih zadevah ravnala po drugih evropskih ustanovah te vrste.

Zdrava in prava kri stalno v zalogi

Odsek za transfuzijo krvi se je splošno povelje organizaciji darovalcev krvi. Vsak darovalec krvi je po vsemem in vsostanskem zdravniškem pregledu dobil legitimacijo, v kateri je podrobno opisano njegovo zdravstveno stanje, kakor tudi skupina, h kateri pripada njegova kri. Znano je, da lahko postane kri darovalca usodna za bolnika, če nastane napaka glede krvne skupine ali če se s prenosom krvi prenese na bolnika tudi morebitna darovalčeva bolezen.

Odsek vodi tudi posebno statistiko o transfuzijah krvi svojih darovalcev. Doslej ni zabeležil niti enega smrtnega primera ali kakršnekoli druge neugodnosti za bolnike, ki bi bila kakorkoli povzročena po darovalcih odnosno zdravnikih v zvezi s transfuzijo krvi. Po dveh mesecih je odseku s pomočjo ministra za socialno politiko in narodno zdravje, glavne kontrole in upravnika bolnišnice uspelo organizirati ne le trajno službo darovalcev, nego tudi poskrbeti za pravilno prehrano darovalcev pred in po transfuziji krvi. Obča državna bolnišnica razpolaga sedaj dnevno s 15 stalno pri-

javljenimi darovalci krvi. Po pet dežurnih darovalcev, okopanih in bolniško obletenih, je dan in noč v bolnišnici na razpolago za vsak nujni primer. Ko vsak posameznik izmed njih odda svojo kri, ga pridržijo v bolnišnici brezplačno na hrani, dokler na novo ne pridobi izgubljene krvi. Pri odseku so tudi zaščiteni, tako da jim ni treba prepogostokrat oddajati svoje krvi. Posamezni darovalci pridejo spet na vrsto šele po preteku 21 dni in po novemem vsestranskem zdravniškem pregledu. Vsi zdravniški pregledi so popolnoma brezplačni.

Živa kri po 1.121.50 din liter

Takoj po transfuziji krvi izplačajo darovalcu za prvih 500 gramov krvi 500 din, za vsak nadaljnji gram po 1 din več. Denar prejme darovalec brez vsakega odbitka. Odsek je izvedel tudi posebno preiskavo, da bi dognal, v kakšne svrhe darovalci krvi porabljajo svoj denar. V 80% primerov se je izkazalo, da pošiljajo priložni denar domov ali pa ga porabijo v res koristne namene. Le 20% izmed darovalcev krvi ga zapije ali zaigra ta svoj dobesečno krvavo zaslužni denar. Odsek za transfuzijo krvi razpolaga sedaj s 146 sposobnimi darovalci krvi. Med njimi je 61 kvalificiranih delavcev, 45 nekvalificiranih, 10 poljedelcev, 10 bolničarjev, 8 slug, 7 študentov in 5 uradnikov. Stari so po 21 do 50 let. Po 50 letih starosti nihče več ne prihaja v poštev za oddajanje krvi. Zbrali so jih iz vseh krajev naše države ter so različne narodnosti in veroizpovedi. 106 darovalcev krvi je samskih, 40 poročenih, 14 izmed slednjih je brez otrok, 26 je družinskih očetov. Eden izmed njih ima celo sedem otrok. Ostali povprečno po enega do štiri.

V zadnjem letu je 124 darovalcev krvi 412krat oddalo kri. 22 pa jih še ni prišlo na vrsto. Pri 412 transfuzijah krvi je bilo odvzeto 18.690 kub. cm in izplačanih zanj 209.670 din. Potemtakem je liter krvi veljal 121.50 din, vsak kub. cm krvi pa 1.121 din. Mesečno je bilo izvršenih po 26 do 46 transfuzij. Najmanj jih je bilo v avgustu, največ v novembru preteklega leta. V vsakem primeru so uspehi, ki jih je odsek dosegel v prvem letu svojega dela, nad vse zadovoljivi.

Francoski poslanik na Bledu

Bled, 27. jan.

Dopoldne se je pripeljal z avtomobilom na Bled francoski poslanik na našem dvoru gosp. Brugere s soprogom v spremstvu francoskega konzula iz Ljubljane. Poslanik se je ustavil v grand hotelu »Toplice«, kjer je bil pripravljen zajtrk za visoke goste. Nato se je odpeljal okoli jezera ter si ogledal neko vilo ob jezeru, kjer bo prebil svoj letni odmor. Gospod poslanik se je namreč odločil, da prebije počitnice na Bledu. Nato se je odpeljal z avtomobilom v Ljubljano.

Trije novi smučarski tečaji

Belgrad, 27. januarja. AA. Na Pokljuki kakor tudi na Crepoljskem nad Sarajevom se pravkar zaključujejo prvi letošnji smučarski tečaji za smučarske učitelje in vaditelje. Minister za telesno vzgojo ljudstva dr. Vjekoslav Miletić je odredil, da se organizirata še dva taka tečaja. Tečaja bosta od 5. do 25. marca t. l. na Kopaniku in na Sarplanini. Nadalje je minister določil, da se priredi tudi poseben tečaj za vaditelje smučarjev za alpsko kombinacijo. Ta tečaj bo v Triglavskem pogorju. Čim se bodo zaključili vsi ti tečaji, bodo vsa jugoslovanska smučarska središča dobila sposobne učitelje za smuk in slalom. Tedaj naš tekmovalni smučarski šport ne bo več odvisen od tujih trenerjev. Za tečaje, ki jih je in jih letos še namerava prirediti ministru za ljudsko telesno vzgojo, se je povsod pokazalo najboljšo razumevanje. Vsi smučarski strokovnjaki v naši državi so se tudi odzvali pozivu k sodelovanju.

Mednarodne tekme v slalomu

Garmisch-Partenkirchen, 27. januarja. AA. (DNB.) Izid slaloma je naslednji: 1. Pertz, Nemčija, 74.5 in 73.6; 2. Baader, Nemčija, 73.9 in 74.2. Izid v kombinaciji: 1. Weerndle, Nemčija; 2. Schwabel, Avstrija; 3. Kneissel, Avstrija; 4. Pertz, Nemčija, in 5. Baader, Nemčija. Točke še niso dodeljene.

Usoda JNS in njenih voditeljev

Sedanje dopolnilne volitve v senat spridujejo posebno kazerno obupno premišljevanje vsemogočnega Jugoslovanske nacionalne stranke. JNS je bila prva in dosedaj edina jugoslovanska stranka, ki je odkrito odvrnila demokratično načelo, se ponudila diktatorji in dejansko tudi diktatorsko več let vladala. Toda danes, po nekaj letih, ni v Jugoslaviji niti ene banovine, v kateri bi JNS sploh mogla postaviti kandidature za senatne volitve, kaj šele, da bi kandidat te stranke mogel biti izvoljen. Kakor hitro je JNS izgubila vrhovno diktatorsko oblast nad državo, se je njeno napihnjeno število in vpliv med ljudstvom zrušil v nič. Ostalo je le nekaj tučastov voditeljev, ki so brez vsake zaslombe v ljudstvu ostali v skupščini in v senatu kot politična usodna, kot zlasten preostanek nekdanje politične slave JNS.

Poklenim jenesarskim politikom ni bilo mogoče zameriti, če so poskušali žalostno politično smrt čim dalj odvrniti. Najprej se kar niso mogli ločiti od diktatorskih manir, ki so se jih privadili. Bili so prepričani, da so v dobi diktature narod toliko preplasil in ustrovali, da se jih bo na večne čase bal in trepetal pred njimi. Zato so se ozirali po primerni glavi, ki bi jo postavili nad svojo hudo splahnelo politično skupino. Ta glava naj bi že s svojim svojim pojavom vzbudila strah in respekt med ljudstvom. In so jih poglavarji JNS iskali tako glavo in po dolgem iskanju prišli precej soglasno na spoznanja, da si ne morejo kot protidemokratična stranka izbrati boljšega predsednika, kot bivšega diktatorja g. Petra Živkovića. G. Peter Živković ni odklonil laeske ponudbe, vrste JNS pa je prešlil spomin na nekdanje čase in upanje na ponovno moč in slavo. Veliki in lepi so bili upi JNS na novega fuhrerja. Najmanj, kar je stranka pričakovala, naj bi bil ponižen priklon vsaj polovice prebivalstva Jugoslavije. Toda iz te moke si JNS ni mogla zgneti pogaja. Ljudstvo od nje odbija njeno tako zagrizeno protidemokratično stališče, ko celo v čisto spremenjenem ozračju ni mogla zatajiti svoje diktatorske strasti in je prevlekla kot bav-bav v politično ospredje Živkovića.

V spoznanju rastoče brezpomembnosti se je nato vodstvo JNS odločilo, da s težkim srcem poda roko sprave g. Bogoljubu Jevtiću, katerega je časopisje JNS več kot dve leti srdito napadalo kot tistega nerodnega objestneža, ki je pomagal rušiti samodržstvo JNS. Po mnogih prerkanjih je končno prišlo do ponovnega, za neprizadeto javnost dovolj humanističnega pobratimstva med Jevtićem in Živkovićem. Tako sta se zila v eno: krijo Jevtića ali takozvani pofovci in po pohore, imenovani tudi masonska veja v JNS. Tako sokerpljenac JNS je upala, da postane stožer, okrog katerega se bodo zbrali vsi »nacionalni elementi, kakor se v tem žargonu imenujejo poleg jenesarjev še tudi Jliči-čevići, zborni in še nekaj malih antidemokratičnih skupin. »Jutro čkot glavni organ JNS je že upolno namigovalo na »nacionalno fronto«, katere marširanje se je že čulo na obzorju. Prišlo je pa tudi na te upe bridko razočaranje. Predvsem združitev pofovcev in pohorev ni bila iskrena stvar. Sprti bratje so si tudi po spravi ostali tuji. Res je JNS skušala vladati dr. Stojadinovića v skupščini in zlasti v senatu zavreti delo. Toda bilo je to le nagažanje, pri katerem se je JNS pred celo državo samo razgalila kot izključeno za strankarske interese zavzeto skupino, ki nima za konstruktivno delo v prid državi ne zmožnosti ne volje. Glavno pa je bilo, da se ne pofovci ne pohoreci niso mogli sklicevati na zaslombo v narodu.

Po tej polomiji so jenesarjem pričeli popuščati živci. V obupnem srdu so se vrgli na podzemsko rovarsko delo in pričeli z vno, ki bi bila vredna lepše naloge, tiskati in širiti po državi ilegalno literaturo. Nešteto krat so bili na teh letaliških voditeljih JRZ oklevetani in to zlasti njen predsednik dr. Milan Stojadinović kot izvržen človek, ostali voditelji pa kot najbolj pokvarjeni korupcionisti. Obenem pa so napovedovali svojo »močno roko«, ki prihaja odrešiti Jugoslavijo izpod suženjskega jarma. S temi nizkotnimi klevetami so se jenesarji vredno postavili ob stran komunistov, misleč, da bodo na ta način zanetili zmedo v državi. Vzbujali so v masah najprimitivnejše instinkte. Toda tudi to ni vžgalo, čim so ljudje zaznali, odkod plha veter. Višek je ta gonja dosegla v protikonkordantni kampanji, ki jo je isticirala izza ozadja JNS, medtem ko se je ob priliki »zagrebškega sporazuma« opozicije ta sedilno državotvorna stranka docela potuhnila s svojim integralizmom. Doživeli smo tudi ljudsko frontaške poskuse, ki jim je zopet stala na čelu JNS

vsaj v Sloveniji in ki so zavzeli konkretno obliko pri vseh občinskih volitvah v Sloveniji. Toda tudi to zbiranje nacionalnih in komunističnih elementov v proslulem sračjem gnezdu ni jenesarjem prineslo zaželenih lahorov, ker jih je slovensko ljudstvo poglavo s prav malenkostnimi izjemami iz vseh slovenskih občinskih uprav.

Vedno potolčena in poražena je JNS na razvalinah svojih diktatorskih načrtov pričela končno razmišljati o čem pametnejšem, kakor pa kako bi z nasiljem izza plota strmoglavila ljudsko vladno JRZ. Dobro se zaveda enega: da med ljudstvom nima nikake zaslombe in če ostane še in še brez oblasti, tudi njeni razkropljeni voditelji skoraj ne bodo nič več pomenljivi. Gospodje šefi so postali v svojih zahtevah skromnejši. V spoznanju, da jih samo udeležba na oblasti more rešiti popolnega političnega pozabljenja, so se pričeli bližati tolikokrat opljuvani in zasmehovani JRZ in njenim voditeljem. Je pa treba tu ločiti pofovce in pohore. Pofovci delajo svojo politiko. Toda pohore, med katere voditelje se štejejo Demetrović, Svestislav Popović, Kramer, Banjanin in Andjelković, so že pri zadnji spremembi vlade razvijali sami in po svojih prijateljih zelo živahno delavnost, ki naj bi jih privedla vsaj do rahle udeležbe na vladi. Kljub raznim spletkam pa seveda niso prišli v poštev. Nova akcija v isto smer se je započela v času, ko je ugašal mnogim jenesarskim poglavarjem mandat v senatu. Kakor javnost ve, je bil senat za jenesarske veljake dolgo časa tista visoka tribuna, raz katero so zelo mogočno povzdigovali svoj glas. Iz mnogih jako razumljivih razlogov bi marsikak senator JNS še naprej rad ostal v tej ustanovi, pa čeprav bi se veljalo nekoliko prikloniti sedanjemu režimu. Toda tudi tem željam ni bilo mogoče ustreči, in tako bodo v senatu ostali od JNS le tisti senatorji, ki so jih svojčas izvolili znameniti jenesarski župani, iz Slovenije gg. Pucelj, Kramer in Marušić.

Toda kljub temu vodilna gospoda okrog pohorske ali masonske JNS še ni izgubila vsega upanja. Informacije zagrebškega »Obzorja«, ki piše o njih prizadevanju približati se sedanji vladi, so povsem točne. Mrzlično iščejo, če bi v stavbi JRZ našli kako razpoko — v tem poslu so čudovito izvežbani — in da bi skozi njo smuknili k tako hrepeneče zaželeni oblasti. Je pa pri tem samo ena težava, ki pa je odločilna: ti gospodje predstavljajo izključno le sebe same, ne pa ljudstva. Ne JRZ in ne država pa nima interesa in ne volje, reševati politične brodolomce, ki bi razen tega pomenjali za vsako vladno, ki se opira na ljudstvo — strahotno politično obremenitev brez sleherne protivrednosti.

Belgrajska univerza praznuje letoš stoletnico obstoja

Belgrad, 27. jan. m. Na današnji pravoslavni praznik sv. Save so zaprti vsi uradi in vse trgovine. Na vseučilišču kakor tudi po vseh srednjih in ljudskih šolah so bile običajne vsakoletne svetosavske proslave. Proslavi na univerzi so prisostvovali tudi kraljevi zastopnik, prvi pobočnik divizijski general Nikola Hristić in kot zastopnika vlade prosvetni minister Magarašević in minister za ljudsko telesno vzgojo Miletić. Pred razdelitvijo običajnih svetosavskih nagrad za najboljša dela je imel govor rektor univerze dr. Dragoslav Jovanović, ki je med drugim dejal, da je letošnja svetosavska proslava padla v jubilejno leto belgrajske univerze. Belgrajska univerza namreč letoš praznuje stoletnico svojega obstoja. Ustanovljena je bila leta 1838 kot licej skupno z gimnazijo. Leta 1863 je bil licej razširjen v veliko šolo s filološko, juridično in tehnično fakulteto. Leta 1905 je bil izdan zakon o ustanovitvi vseučilišča. Po zakonu je belgrajska univerza imela ob svoji ustanovitvi šest fakultet, dejansko pa so obstojale samo tri: filološka, juridična in tehnična s skupno 770 dijakov.

Po vseh pravoslavskih cerkvah so bile danes slovesne arhierejske službe božje. V eni takajšnih pravoslavskih kapel je opravil službo božjo žički škof Nikolaj, ki je tudi spregovoril ljudstvu.

V zvezi z razdelitvijo svetosavskih nagrad so bili danes na kosilu pri Nj. kr. Vis. knezu namestniku vseučiliški profesor dr. Dragoslav Jovanović z rektorjem Petrom Mitićem, vsemi dekani in nagradjeni dijaki.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem naznanjamo žalostno vest, da je umrl danes ob četrtem sedem zvečer v celjski bolnišnici, previden s sv. zakramenti, gospod

FRANC FENDRE

tajnik okrajnega glavarstva v Gornjem gradu

Truplo pokojnika blagoslovijo v soboto ob pol 10 v mrtvašnici v celjski bolnišnici, nakar ga prepelejo k Sv. Juriju ob juž. žel., kjer bo pogreb ob 11 dopoldne.

Sv. Jurij, Mozirje, Gornji grad, dne 27. januarja 1938.

Zalujoče družine: FENDRE, REMSE, TROBEJ.

Brez posebnega obvestila.

V globoki žalosti javljamo vsem sorodnikom in znancem, da nas je po dolgi, mučni bolezni zapustil naš oče, gospod

Aleksander Lukež

dentist-tehnik

previden s sv. zakramenti. — Zemeljski ostanki bodo v soboto, dne 29. januarja ob 3 popoldne blagoslovljeni v mrtvaški veži na Vidovdanski cesti ter nato na pokojnikovo željo odpeljani na farno pokopališče na Grosupljem.

V Ljubljani, dne 27. januarja 1938.

Zalujoči ostali.

Svetosavske nagrade na univerzi

Ljubljana, 27. januarja.

Danes, ko je po cerkveno-pravoslavnem kalendarju 14. januar in srbska pravoslavna cerkev praznuje praznik svetega Sava, je rektor slovenske univerze dr. Kušelj slovesno izročil slušateljem, katerih naloge so fakultetni sveti sprejeli, svetosavske nagrade, ki so bile razpisane za l. 1937-38. Slovesnost je bila v prostorih rektorata na univerzi, kjer so se ob 11. dop. zbrali vsi dekani in nagradenci. Gosp. rektor je v kratkih besedah pojasnil pomen te slovesnosti in znanstvenega dela našega znanstvenega naraščaja, ki se je ob tej priliki pokazalo v predloženih nalogah. Dejal je:

Nagovor g. rektorja

»Danes, ko praznujemo naši pravoslavni bratje praznik svojega največjega srednjeveškega narodnega prosvetitelja, je tudi naša častna dolžnost, da se s hvalažnostjo spominjamo našega mladega kralja, ki sledeč svojim prednikom poklanja vsem našim fakultetam leto za leto določene zneske, da se nagrade iz njih najboljše na podlagi javnega razpisa vloženih naloge iz vseh znanstvenih področij, ki se negujejo na univerzah.

Namen teh nagrad je, da se sproži med resnimi slušatelji že v mladih študijskih letih zdrava tekma v stremiljenju za najvišjimi cilji.

Cestitam vam vsem na doseženem uspehu, da so fakultetni sveti vaše razprave ocenili kot vredne svetosavske nagrade in želim z vsemi člani univerzitetne uprave, da bi bil ta lepi uspeh in priznanje, ki ga je dosegel s podelitvijo nagrade, samo bodrilo za bodoče še intenzivnejše stremiljenje po aktivnem sodelovanju pri graditvi ponosne stavbe naše narodne kulture do najvišjih vrhov bodisi na polju duhovnih, bodisi na polju prirodnoslovnih in tehniških ved.

Ohranite vedno v čistem spominu visokega darovalca teh nagrad in namen, kateremu naj po njegovi intenciji služijo, ne pozabite pa tudi zavoda, ki vam je te nagrade priznal in uravnajte vse svoje bodoče življenje tako, da današnje odlikovanje in priznanje ne bo nikdar zatemnelo.

Razdelitev nagrad

Svetosavske nagrade so bile priznane naslednjim tekmovalcem:

Budnar Anica za naloge: Vaskularna flora v ljubljanski kotlini, pod geslom: »Crocus vernus — Colechicum autumnale«.

Novak France za naloge: Razvoj liade v Karavankah, pod geslom »Zgradimo naravoslovne institute«.

Verbič Marija za naloge: O kronanju Štefana Prvočenanega, pod geslom »Stephanus dei«.

Karel Götzl

V večerajšnji številki smo samo kratko registrirali vest, da je umrl v Ljubljani vrl mož, posvoda znani in priljubljeni podobar in pozlatař gosp. Karel Götzl. Mnogo duhovščine in mnogo obiskovalcev naših cerkva se bo gotovo še spominjalo tega zgledega ljubljanskega obrtnika, ki je s svojim neustrahovanim delom okrasil toliko naših cerkva.

kva, družina Götzlov deluje v podobarski in pozlatařski stroki v Sloveniji že od 18. stoletja. Najprej so Götzli bili v Kranju, pred dobrih petdesetimi leti pa se je Götzlov oče preselil v Ljubljano, kjer je kmalu zaslovel kot izvrsten podobar. To tradicijo so prevzeli tudi njegovi sinovi in g. Karel Götzl je bil najbolj znan med njimi. Prenovil je nešteto cerkva oziroma podob in samo v zadnjih letih so znana njegova dela v cerkvah: Smartno pri Kranju, Radomlje, Tomišelj, Sv. Gregor pri Ortniku, Zalna, Luče pri Zalni. Delal je prav za prav v vseh cerkvah ljubljanske škofije in tudi izven nje. Njegovo delo je uživalo ugled kot solidno, zanesljivo, računal pa je vedno le zmerne cene. Veljal je za dobrega katoličana, ki je redno opravljal svoje verske dolžnosti. Bil je zvest naročnik naših listov in zvest naš priista. Kriza zadnjih let mu sicer ni prinesla, vendar pa je še z veliko verno in kljub bolehnosti popravil neštete oltarje, prižnice in cerkvene podobne, pozlačeval kipe in podobno. Umrl je v 61. letu. Pogreb bo danes ob 4 popoldne izpred mrliške veže splošne bolnišnice na pokopališču k Svetem Križu. Naj mu sveti večna luč! Žalujemo naše globoko sožalje!

gratia totius Seruie Dioclie, Tribunie, Dalmatie atque Chlumiæ rex coronatus.

Prohazka Jože za naloge: Manjšinsko pravo v Jugoslaviji, pod geslom »Rapallo«.

Pavlič Peter za naloge: Jamčenje prodajalca po rimskem pravu, pod geslom »Jus antiquum«.

Dr. Milčinski Janez za naloge: Venozni sistemi v lehti, pod geslom »Phlebotomiae«.

Bognolo Borislav za naloge: Analiza seči kapilaris — določitev acetaldehida, pod geslom »Verac«.

Pleterski Miroslav za naloge: Kapilarna analiza seči (določevanje beljakovine), pod geslom »Samo logično mišljenje brez spremljajočih eksperimentov nas čisto goljufa«.

Cermelj Vlasta za naloge: »Kožna elastica«, pod geslom »Integumentum commune«.

Avanzo Stane za naloge: Fizikalne in tehnološke lastnosti domačih apnencev, pod geslom »Sklad na skladu se dviguje golih vrhov kamni zid, Večni mojster ukazuje: Pridi, zidar se les učiti«.

Čelik Roman za naloge: Prispevek k tehnologiji domačega lesa, pod geslom »Bore«.

Guidovec France za naloge: Vplivi iz del sv. Gregorija Nacianskega na Zilja Konstantina in

Skrb za jetične bolnike

Delo odseka za pljučne bolezni v mariborski bolnišnici

Odsek za pljučne bolezni v mariborski bolnišnici posluje že od leta 1931, vendar je bil do 1. avgusta 1937 vključen internemu oddelku. S tem dnem pa je odsek postal samostojen, njegovo vodstvo pa je prevzel primarij dr. Fr. Radšel, ki je v kratkem času organiziral odsek, kolikor je pač v danih razmerah mogel.

Delo na odseku je že takoj ob osamosvojitvi našlelo na velike težave. Odsek ni imel primerne prostora, da bi se moglo delo razviti. Odsek ni imel svoje zdravniške sobe, ker je za to določena soba bila zasedena z bolniškimi posteljami in bolniki. Primanjkoval pa je tudi najnujnejši instrumentarij. Zato je g. primarij sporazumno z upravo določil za zdravniško sobo sobo II. razr., 2 postelji pa, ki sta bili v njej, je prenestil v moško sobo III. razr. in v predsobo prejšnje preiskovalnice. Na ta način odsek ni izgubil nobene postelje. Ko je došlo naročeno pohištvo in ko je odsek dobil najnujnejši instrumentarij, se je odsekovo delo pričelo normalizirati.

Zaradi pomanjkanja prostora in ker so bolniki tega odseka predvsem hudo bolni in so zato stalno navezani na posteljo, so bivo ležalo sobo preuredili v bolniško sobo in s tem pridobili 7 postelj ter tako odsekovo kapaciteto povečali za 25%. Ta soba je sedaj najboljša in najrazčnejša odsekova soba. Zaradi stalno visokega stalaža bolnikov je odsek v začetku oktobra dobil na razpolago prostore v izolirnici, ki so bili namenjeni za trebušne kužne bolezni, v katerih je bilo 16 postelj. S tem se je število odsekovih postelj dvignilo na 50. Zal, pa se je moral odsek iz teh prostorov kmalu izseliti, ker jih je v smislu sklepov ankete pri banki upravi dobil septični porodniški ginekološki oddelk. S tem je število postelj pljučnega odseka zopet padlo na 34.

V letu 1937 je bila frekvenca bolnikov na tem odseku izredno velika. Iz l. 1936 je odsek prevzel 25 bolnikov. V l. 1937 pa je odsek sprejel 240 bolnikov, kar je sprito malega števila postelj pač ogromno. Z odseka je bilo odpuščenih 29 bolnikov, v oskrbi pa jih je ostalo 36. Od teh bolnikov je bilo 11 ozdravljenih, 130 zboljanih, 33 nezdravljenih, 55 pa jih je umrlo. Pozitivni rezultati so bili torej doseženi v 61,6%.

Zdravniško delo trpi zaradi pomanjkanja osebja, pomanjkanja postelj in zaradi nezadostne opreme. O pomanjkanju postelj najbolj priča dejstvo, da je stalež bolnikov vedno bil nad 34 in so zato bolniki morali ležati na zaslihljenih postelah. Zaradi teh razmer gredo lažje bolni predčasno domov in zato trajni uspehi niso taki, kakršni bi morali biti. Sobe po kuharju ne odgovarjajo zdravstvenim predpisom. Poleg tega so sobe, ki so nastale iz podstrešja, nehygienične, ker so poletni silno vroče, pozimi pa zaradi slabe centralne kurjave premalo temperirane. Hodnik je temen in ozek brez direktne svetlobe. Na tem hodniku pa je včasih še 5 do 6 zaslihljenih postelj.

Izredno težko pogreša odsek svoj lasten rentgen. Pri pregledu in zdravljenju bi bil rentgenski pregled nujno potreben. Hudo bolne je treba na rentgenski pregled nositi dve nadstropji nižje, bolniki pa, ki gredo sami na rentgen, morajo hoditi mimo drugih oddelkov ter tako okužujejo okolico.

Zaradi pomanjkanja prostora in opreme je vsa terapija, ki je danes po drugih bolnišnicah in sanatorijih, nemogoča. Vendar bi to bilo nujno

Danes nepreklicno poslednjič! Kirchfeldski župnik

Predstave ob 16., 19.15. in 21.15. uri

Zadoja prilika, da vidite ta lepi film! — Ne zamudite!

KINO UNION Telefon 22-21

Metodija, pod geslom »Med Slovani v devetem stoletju«.

Dolenc Jože za naloge: Škof Anton Alojzij Wolf, pod geslom »Kjer je svoboda, tam je delo veselje« (Wolf v past. pismu 17. febr. 1856).

Alfieri Dragotin za naloge: Hjerarhija vrednot, pod geslom »Gujoc«.

Šinkar Anton za naloge: Škof Anton Alojzij Wolf, pod geslom »Ljubljanska škofija«.

Vodopivec Ivan za naloge: Hjerarhija vrednot, pod geslom »Bonum«.

Z nagrado Primorskega akademskega starešinstva je bil odlikovan slušatelj filozofske fakultete Dolenc Alojzij, ki je izročil temo: Tržaško politično časnikiarstvo 1848—1907, pod geslom »Krašovec«.

V imenu nagradencev se je g. rektorju in vsemu vodstvu univerze zahvalil g. France Novak, ki je izrazil željo po prosperu univerze in obljubil, da si bodo nagradenci prizadevali, izkazati se vredne današnjega priznanja in naklonenosti visokega darovalca, ki jo je izkazal univerzi z razpisom teh nagrad.

Mednarodni avtomobilisti skozi Ljubljano

Ljubljana, 27. januarja.

Mednarodna vsakoletna prirediteljev evropskih avtomobilistov pod naslovom »Rallye Automobile Monte Carlo« je že lani prav tako pa tudi letos, bila ob eno progo, iz Lizbone, glavnega portugalskega mesta, avtomobilisti ne startajo več čez Spanijo in Francijo do Monte Carla. Ta proga je torej letos odpadla, pač pa so ostale in se jih je letos udeležilo v velikem številu mnogo avtomobilistov naslednje proge: s skrajnega severa Skotske čez ves Britski otok in Francijo, dalje iz Stavangerja na Norveškem čez Oslo na Dansko, Nemčijo, iz Estonije, Latvije, Litve, Nemčije, Poljske in spet Nemčije, iz Bukarešte čez Češkoslovaško in Nemčijo in Belgijo. Čez našo državo gresta dve tekmovalni progi, namreč iz Palerma na Siciliji. Čez Messinski zaliv prepelje avtomobile posebna ladja. Po Italiji nadaljujejo avtomobili pot čez Rim, Padovo do Ljubljane, odtod pa na Dunaj, Monakovo, Ulm, Strasbourg na Dijon, Lyon, Grenoble in Monte Carlo. Druga proga skozi našo državo pa gre iz Aten čez Solun, Sofijo, Beograd, Budimpešto in Dunaj na Strasbourg.

Letos se je udeležilo vseh tekmovalnih 141 tekmovalcev, prijavljenih pa je bilo več. Za nas najbolj važna proga je pač od Palerma na Dunaj, ki gre skozi Ljubljano. V Palermu je bilo prijavljenih 32 tekmovalcev, udeležilo pa se je vožnje 20. Startali so 25. t. m. ob 12. V Padovi je kontrola ugotovila samo 18 tekmovalcev, 2 sta odstopila. V Ljubljano jih je prišlo pravočasno 17, eden pa z zamudo okoli 3. Tekmovalci niso šli skozi Trst, temveč po bližnjici čez Opčine proti Ljubljani. V Ljubljano so prišli po Tržaški in Bleiweisovi cesti in Kongresnem trgu pred Kazino, kjer je bila glavna kontrola. Prvi je privozil rajhovski Nemec, grof Basewitz ob pol 11. Vodil je poldrugolitsko cilindrično vozilo. Med tekmovalci na tej progi so trije Holanci, en Jugoslovane, namreč Slovenec Stojšek, trgovce iz Maribora, ki je prišel ob 11.55 in je vodil 700 ccm vozilo »DKW« ter je sploh prvi Slovenec in Jugoslovane, ki vozi na tej težki progi, dalje šest Nemcev, trije Italijani, en Monegask, prebivalec Monaca, dva Francoza in en Švicar. Vseh oseb je bilo 41. Vsi avtomobilisti so prišli pravočasno. Ob 14.09 so vsi avtomobilisti pričeli odhajati, ker je kontrola ugotovila, da nima nihče kazenske točke. Slovenec Stojšek pa ima velike izgube, da bo v Monte Carlu dosegel v kategoriji lažjih vozil eno prvih mest.

Mednarodni avtomobilisti so se iz Ljubljane odpeljali po Tyrševi cesti proti Celju in Mariboru, od tam pa proti Dunaju.

Kaj bo s palačo Bat'e v Ljubljani

Včeraj smo objavili, da je vprašanje palače Bate v Ljubljani še nerešeno. Ta naša informacija drži, ker so naše oblasti namreč mnenja, da bi bili kavarniški prostori v novi palači odveč, ker imamo v Ljubljani že tako in tako dovolj kavarn, na drugi strani pa je podjetje Bata mnenja, da se ji s palačo v Ljubljani nikamor ne mudi, ker more razpoložljivi denar naložiti tudi kam drugam, recimo, v reprezentativno palačo v Zagrebu in v izgradnjo svojih podružnic po Hrvaškem, Bosni in v Srbiji. Poslovodja Bate za Slovenijo g. Kavce se sicer zelo trudi, da bi privabil 9—10 milj. din v Ljubljano, kjer naj bi stala na oglu Aleksandrove ceste in Šelenburgove ulice sijajna trgovska palača. Sedanja hiša Bate, ki jo je svoj čas kupila od Jadranske-podunavske banke za dobre 4 milj. din, se bo v času od 1. do 8. februarja popolnoma izpraznila. Ostala bosta le lokala Bate in Ustarijeve lekarne, medtem ko se bo morala parfumerija in enako tudi Magdčeva trgovina seliti. Stvar je namreč takšna, da bo novo pročelje palače za kakšnih 12 metrov za dosedanje črto, približno v fronti palače Ljubljanske kreditne banke. Tako bodo mogli graditi palačo v ozadiju, medtem ko bodo lokali v ospredju še nedotaknjeni, parfumerija pa bo uporabljena najbrž za stavbo pisarno. Med mestno občino in Bato se bodo ponovno začela pogajanja, da se doseže stavbni sporazum.

Po podatkih, ki smo jih dobili od strokovnjaka, bi bilo novo poslopje Bate eno največjih v Ljubljani ter bi veljalo okoli 10 milj. din. Imelo bo devet etaž, od katerih bo ena etaža pod zemljo. Temelji bodo izkopani do globo-

čine 7,60 m pod nivojem sedanjega dvorišča. Pri betoniranju se bodo uporabili električni vibratorji za stebre in plošče, da se na najnovejši način doseže najboljša kvaliteta in trdnost betona. Uporabljenih bo okoli 30.000 delavskih dni, kar predstavlja 1,2 milj. din delavskih dohodkov. Za razne dovoze in odvoze bo uporabljenih 8550 dvovprečnih voz. Vsega lesa bo uporabljenega okoli 37 vagonov po 10 ton, cementa 86 vagonov po 10 ton in betonskega železa 24 vagonov po 10 ton. Za surovo stavbo Bate bo dobavljenega v Ljubljano brez gramozov okoli 147 vagonov gradiva.

Če bi se ta gradnja zares izvršila, bi mestna občina že na sami trošarini pridobila znatne zneske, velik denar pa bi zaslužili tudi ljubljanski obrtniki in stavbeniki pa tudi delavstvo. Gradbeni podjetnik, ki bo stavbo prevzel, bo moral samo na pogodbenih taksah in kolkih plačati 120.000 din.

Do konca meseca se bo odločilo, ali se bosta mestna občina in Bata sporazumela. Nova palača Bate ima hude nasprotnike v hotelirskih kavarniških, nekaterih obrtniških in trgovskih vrstah, na drugi strani pa pričakuje delavstvo, da bo zaslužilo lepe zneske pri tej največji gradnji, ki jo pričakujemo letos v Ljubljani.

Zadnje dni so pričeli tudi z izkopom temeljev palače »Slavije« na Dunajski cesti. Če se posreči Bati dobiti popolno stavbno dovoljenje, bomo imeli na Dunajski cesti in okoli pošte tudi letos živahno stavbno delavnost, zlasti ker je hotel »Slon« takorekoč dograjen in bodo letosnjo pomlad na vrsti samo postranska in lažja dela.

Roland Dorgelès:

Kaj sem doživel v Rusiji?

(Nadaljevanje.)

»Bil sem delavec, zidar v Rigi,« mi je pravil. »Zaradi sovjetske organizacije sem se mogel povzpeti do mesta, kjer sem zdaj, in bolj nego kdorkoli lahko presojam neugodni položaj delavca.«

Trdno je veroval v SSSR, kakor v Boga, in prizadeval si je, da bi tudi jaz občudoval vse to: ženske kot vojake, tovarniške kuhinje, ženitovanjske vlake, podzemsko železnico. Ob najmanjšem mojem ugovoru je vztrepetal. Kljub temu, da mu nisem hotel kaliti veselja, sem pravil o našem državnem zakoniku in o znamenitostih pariškega mesta. Mirno je pihal tobak in ni mogel verjeti, da ni Paris nič manj moderno mesto nego Moskva.

»Za nami ste,« mi je ugovarjal. »Pri nas gradimo hiše, ki jih ogreva centrala za ves mestni okraj.«

»Tudi v Franciji je pričela delovati mestna kurjava,« sem odgovoril.

Nato sem se zopet vrnil na svoj predmet.

»Moje stanovanje res da ni priključeno na centralno kurjavo, kajti imam strah pred slankami. Ne bilo bi mi namreč posebno po volji, da se znajdem sredi decembra v ledeni sobi, in to po muhasti volji sindikata, ki hoče na primer protestirati proti sprevedu fašistov ali pa manifestirati svoje simpatije do sirskih upornikov.«

Ob tej bojazni se je nasmehnil.

»Skrbi meščanskih držav.«

»Vendar upoštevajte to možnost. Kurjači iz kakršnega koli razloga zapuste tovarno in seveda prej pogasijo ogenj. Kaj se bo zgodilo?«

Cutil je, da sem ga dobro prijel. Malo je okleval, potem pa odgovoril, da so delavci zadovoljni

in da nimajo nobenega razloga oditi iz dela. Toda šel sem dalje:

»Tudi oni zaslužijo kot drugi borih 150 rubljev na mesec, komaj za hrano. Predpostavite, da kar na lepem zahtevajo več in recimo proglase stavko.«

Tedaj je jezno ugasnil cigaro in mi odgovoril: »Stavke pri nas ne poznamo. To bi bila protirevolucionarna sabotaža. Člen 58. zakonika. Paragraf 3. Krievci bi bili kaznovani.«

»Kako?«

Naglo je odgovoril:

»Na najenoslavnejši način: krogla v hrbet.«

Si slišal, tovariš, ki si še včeraj stavkal, kaj te čaka v deželi tvojih sanj za »škodo, ki je z njo prizadeta nacionalna industrija?«

Krogla v hrbet in zaplemba premoženja.

IV.

»Potnik.«

»Siromaki, žalostna vam majkala.«

Polne oči blata bi moral imeti in sree trdo kot kamen, da jih ne bi videl v dolgi vrsti na peronu Oktobreskega kolodvora in da se ti ne bi zamislili ti ubogi nosači. Nikjer v Evropi ne boš našel bednejših. A glej — tik mene je potnica pomolila glavo skozi okno in vzklonila:

»Kako so zabavni s svojimi belimi tablicami!«

Zabavni! Čisto razločno sem slišal. Da, zabavni so njih čisti obrzi in ugasi pogledi. Da, tale krasna ženska je prišla obdovnat SSSR — in zgodba je začela. Spada med salonske komuniste, katere sovražim jaz kakor gade.

Ko se povrne v Francijo, bo pripovedovala, da

je bila navzoča ob veličastnih defilejih in ob opernih predstavah, »kakršnih ni videti nikjer drugod«, da si je ogledala vzorne muzeje in uspevajoče kolhoze, kulturne parke, kjer je polno veselja — in če jo neverne vpraša, ali je ljudstvo srečno, bo izvalno dvignila bradico in odgovorila:

»Bolj kot tukaj!«

Da je ljudstvo srečno, ve iz najboljšega vira: saj ji je vse natančno povedal in razložil vodnik »Potnik«.

Nisem slabši od drugih in ne bom nikdar dopustil, da bi mi kdo dajal nasvete od zgoraj. Če pa bi podobni ljudje, namesto da obiskujejo Rusijo z rumenkasto beležnico v žepu — prva kategorija: 275 fr. dnevno za osebo, ne vstevši pijače — živeli nekaj časa tamkaj kot sobarice z 80 rublji na mesec ali kot visoka gospa, ki živi v beraštvu, bi mi bilo vsaj malo laže pri srcu.

Da oplašeni delavci, mladi in blede brezposelniki, ki so jim agitatorji napolnili glavo s čudovitimi nauki, upajo v pomoč Moskve, je nekaj navadnega. Govorijo o stvarih, ki jih ne vedo o njih, zato jim ni namere. V nekaj marajo verovati, neke slutiti raj — vseeno kje. Toda ves iz sebe sem, ko slišim, kako kdaj pa kdaj kak potnik po vrnitvi iz SSSR brez vsakega sramu proglasa to državo bede in trpljenja za kraj, kjer ima ljudstvo svoje posebne pravice. Ničesar ne očitam potnikom, ki v dobri veri verjamejo, kar slišijo. Lahkovernost ni greh, in taki ljudje tudi kmalu pridejo k sebi. Obsojam one druge: gizdaline, fanatike, plačance.

Tudi fanatikom bi človek z ozirom na njihovo iskrenost ne zameril. Celu v najboljšem spominu imam nekega mladega komunisto iz Irske, ki je postopal po uglednih nasipih v Leningradu. Obleden je bil — Bog vedi zakaj — v nogometiške hlače in na hrbtu je nesel mornarski nahrbtnik.

»Poglejte te »dvornike!« sem mu rekel in pokazal na vrsto ubožcev, ki so posejani po Ulici 20. oktobra na vsakih dvajsetih metrih eden. »Mislite, da bi londonski ali pariški slugi zamenjali svojo usodo za njihovo?«

Res — poslednja odredba policije je bila mobilizacija vseh varuhov nepremičnin za nadzorovanje prometa — in ti siromaki so šklepetali v dežju, da bi branili mimoidoči čez cesto. To nadarno delo je bilo kajpak brezplačno, in to kljub njihovem skromnemu mesečnemu zaslužku: 60 do 100 rubljev.

»Poglejte jih! Ali ste že videli kdaj tako smešno žalostne sluge?«

Stisnjeno se je ozrl v moj obraz.

»Meščanski človek ste,« je odgovoril. »Vi tega ne morete razumeti.«

On, ki je kot sin bogatega advokata prišel iz Oxforda, se je seveda z vso pravico vstrelil med proletarce... Čepico si je posadil na glavo. Kljub vsej smešnosti, fanatizmu in trmoglavosti sem moral upoštevati njegove naklepe. Nimaš pravice prezirati ljudi, ki mislijo, da bodo osrečili vesoljni svet, najsi ob tem tavajo v še taki zmoti.

So še drugi — več jih je, kakor bi si kdo mislil — katerih prepričanje izvira iz osebnega interesa. Plačanci so. Sem se štejejo strankini pripadniki, razni časniki, vobče ljudje, ki imajo posla s peresom, seveda tudi politiki. Vsi ti prihajajo v Moskvo po navodila in denar. Pripravljeno so Francijo pognati v vojni metej, samo da bi zavarovali Ukrajino pred grozečo Nemčijo. Francozsko kožo nosijo na sovjetski trg, mi moramo braniti rdečo Rusijo. Za vsemi temi pa je še skupina, manj nestrpna, a vendar nevarna: to so ljudje, ki prihajajo iz SSSR z navodili, s pogodbami, z važnimi pismi, da ne govorim o brezplačnem potovanju in izvrstni postrežbi. Samo poslušati jih moras, pa boš videl, kaj vse se da z rublji doseči. Ne upajo se baviti s propagando, marveč vsak glasno hvali tisto panogo, ki jo pozna in kateri se je dal plačati: eden poje slavo slavarstvu, drugi športu, električnim napravam ali letalskim motorjem, trgovini s kožami ali zdravstvu, gledališču ali vodnemu prometu. Res — nekateri vršijo svoj posel docela nezavisno, toda niso vsi tako trdni.

Drobne novice

Koledar

Petek, 28. januarja: Prikazanje Neže; Peter Nol, sp., Odorik (Roger in Egidij).
Sobota, 29. januarja: František Saleski, cerkveni učenik.

Novi grobovi

† V Rakovljah pri Braslovčah je 27. januarja mirno v Gospodu zaspala ga. Ana Turnšek roj. Vodovnik. Bila je vzorna in dobra mati, ki je v krščanskem duhu vzgojila svojih devet otrok. Pokopali jo bodo v soboto ob 10 dopoldne. Naj ji sveti večna luč! Zaljubljenemu možu in otrokom naše iskreno sožalje!

Paul Muni

Osebnosti

Iz banovinske službe. Premišljeni so bili: inž. Ferlic Pavel, upravnik banovinskega posredstva v Svečini za ravnanja ban. poskusne in kontrolne postaje v Mariboru. Ban. sekretar Dornik Franc od okr. načelstva v Šmarju pri Jelšah k banški upravi v Ljubljano. Ekonom ban. bolnišnice v Murski Soboti Stančar Ludvik za računsko inšpektorja pri banški upravi v Ljubljani. Banovinski knjigovodja Vošpernik Janko od banke uprave v Ljubljani k upravi banovinskega zdravilišča v Dobrni. Knjigovodja ban. zdravilišča v Dobrni Wudler Branko za vršila dolžnosti ekonoma banov. bolnišnice v Murski Soboti. Banov. uradn. pripravnik dr. Hribovšek Avgust od banov. bolnišnice v Murski Soboti k banov. bolnišnici v Mariboru. Diplomirani veterinar Gulin Pavel iz Vinice pri Vraždinu za banov. uradn. pripravnika v Ribnici. Banov. uradn. pripravnik Strašek Ivan od uprave banov. trsnice in drevesnice v Pekrah za v. d. upravnika banov. posredstva v Svečini. Banov. uradni pripravnik dr. Hajdinjak Jože z banovinske bolnišnice v Slovenjgradcu k banov. bolnišnici v Murski Soboti. Zvaničniki pri predstojništvu mestne policije v Mariboru Kovačič Marija k okrajnemu načelstvu v Ljutomeru.

sramote, je napravil sam naboj in pištoli podobno orožje ter se je smrtno ustrelil.
— Vlomil v Halozah. Neznani vlomilci so v Paradižu v hišo št. 5, ki je last postarja iz Ormoža g. Peveca, vlomili in pokradli zganje, puško, rjuhe itd. — Istotako so na bivšem posestvu g. Janžekoviča, sedaj last Ivana Horvata iz Bukovec, tudi v Paradižu, vlomili silno močna vrata, po omili močno večeno in odnesli zganja, vina in nekaj jabolčnika.

— Na zabavo vabi predpust. Z užitkom plešete, če negujete telo in noge s Sanopedom, ki odpravi tudi vonj po potu. Zahtevajte v lekarnah, drogerijah in parfumerijah. Drogerija Jančigaj, Ljubljana. — Dov min. nar. zdr. 31.3.16.

— Smrtno se je ponesrečil, ko je rešil gluho-nemega. Po modernu urejenem Medveščaku v Zagrebu se je vozil z motornim kolesom sofer Dragotin Vdovič. Nenadoma se je pred njim pojavil gluhomem človek in Vdovič se je vrgel z motokicla na tla, da ublaži udarec. Pri tem se je ranil

Luise Rainer

na glavi. Nič hudega sluteč je odšel domov, kjer mu je postalo slabo in je v kratkem času umrl.
— V Primorje pride 50.000 nemških delavcev. Nemški delovni fond se je obrnil na naše ministrstvo trgovine in industrije s ponudbo, da napoti 50.000 nemških delavcev v naše Primorje, kjer bi prebili svoj plačani letni dopust. Delavci bi prevažali nemški parniki od začetka maja naprej, tako da bi vsak mesec prišlo po 6000 delavcev. Po raznih primorskih krajih bi se mudili po 14 do 21 dni. V načelu je bila ponudba sprejeta, gre samo še za vprašanje organizacije. Vsa zadeva bo zaupana Zvezi za tujski promet. V primeru ugodne rešitve bi znašal finančni efekt okrog 40 milijonov dinarjev.

— Iskanje poštne tate v Osijeku. Policija v Osijeku je uvedla vsestransko preiskavo za drznosti tate, ki so iz poštnega vagona ukradli 437.000 dinarjev. Doslej se policiji ni posrečilo, da bi prijel prave tate, pač pa je aretirala nekega sumljivega človeka, za katerega je mislila, da bi utegnil biti pravi. Bil je okrog 30 leten mož, ki je na-

Kino MATICA

Kino

Kino Kodljevo, tel. 41-64. Danes ob 20 uri dvojni spored: »Poj menic«, pevski vefilim s solvito sopranistko newyorške »Metropolitane« opere, šarmantne Grace Moore v glavni vlogi, in »Borba z zmajem«, odlična komedija Adele Sandrock in Lucije Englisch, ter krasna predigra iz filma »Dijak-prosjak«.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: dr. Kmet, Tyrševa cesta 41, mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4, mr. Ustar, Selenburgova ul. 7.

I Na XV. prosvetnem večeru, ki bo danes v petek 28. t. m. ob 8 v beli dvorani Uniona, bo predaval g. magr. V. Steška o slovenski šegavosti v besedi in sliki. Predavanje ima zabavno obelježje. Marsikaj bomo slišali o naših Ribničanih in videli

Dobra zemlja

hudomušnost naslikano na končnicah panjev. Posrečilo se je predavatelju zbrati celo zbirko zanimivih prizorov, ki nam predstavljajo izvrzno kmetko humoresko. Kdor hoče spoznati tudi ta del našega narodnega blaga in se pošteno nasmejati, naj pride na nocojšnji prosvetni večer.

I V spomin blagopok. ge. Terezije M. Jenko so namesto vencev darovali ruskemu Rdečemu križu ga. M. Hribar, soproga senatorja, 200 din, ga. E. Zorn 100 din in ga. N. Mesnjajeva 100 din. Iskrena jim zahvala.

I Gostovanje italijanskih liričnih solistov se je moralo preložiti na konec prihodnjega tedna. Tozadevno je dobila uprava danes poročilo iz Rima in obveščala tem potom vse p. n. občinstvo, ki je kupilo vstopnice za 29. in 30. t. m. Napovedani prestavi bosta sedaj predvidoma v petek in soboto ali soboto in nedeljo prihodnji teden. Vse podrobnosti sledi. Kupljene vstopnice ostanejo v veljavi.

I Krajevna organizacija JRZ za šentjakovski okraj priredi: drevi ob 8 zanimivo predavanje v društvenem lokalu, Sv. Jakoba trg 8, dvorišče. — Odbor.

I Pošta Ljubljana I. obvešča vse telefonske naročnike, ki oddajajo svoje brzojavke potom telefona na depozit, odnosno na kredit in sta jim v to svrhu na razpolago dve telefonski številki in sicer 43-09 in 43-13.

I Putnik v Ljubljani (biljetarnica) se s 1. februarjem preseli iz Gajveve ulice začasno na Tyrševu cesti 5. Štev. telefona 24-72 ostane neizpremenjena.

Na Svečnico obiščite prvo telovadno akademijo Fantovskega oddelka Trnovo, ki bo ob osmih zvečer v frančiškanskih dvorani.

I Pregled avtomobilov in motociklov po točki 4. pravilnika za preizkušnjo motornih vozil. Uradni list št. 336-100 z dne 25. X. 1937 bo za policijski okoliš ljubljanski dne 31. januarja, 5. in 4. februarja 1938 od 8-13 v Ljubljani kot običajno na Bregu 20, dohod iz Novega trga. Uprava policije v Ljubljani poziva lastnike iz policijskega področja v Ljubljani, da pripeljejo svoja vozila pravčasno k pregledu in da predložijo komisiji prometno knjižico, kolek za 100 dinarjev, vozniško izkaznico in 54 din v gotovini kot takso za vsak avtomobil, odnosno 27 din za vsak motocikel. Vozilo je pripeljati čisto ter z vsemi pripravami in orodjem, ki se rabi pri vožnji. Komisija bo izdala istočasno dovolilo za uporabo vozila v smislu čl. 98-a taksnega in pristojbinskega pravilnika.

I Licitacija za zgradbo trinadstropne hiše. Dne 22. februarja 1938 bo pri gradbenem oddelku direkcije drž. železnice v Ljubljani I. javna ofertalna licitacija za zgradbo ene trinadstropne stanovanjske hiše v Ljubljani. Pripomočki se dobijo takoj pri navedenem uradu ljubljanski dvor II. nadstropje soba št. 116 za ceno 250 din za kompl. elaborat.

Jesenice

Kino Krekov dom predvaja danes in jutri ob 8 zvečer dvojni spored: vefilim »Manja«, v glavnih vlogah Peter Petersen, Marija Andergast, Olga Čehova i. dr. II film: »Tihotapeci ljudi«, Brian Danlevy, Ralph Morgan i. dr. — Dodatek foxov tednik.

Hotič

V kratkem času so v naši župniji umrli že trije vaščani: Krljkar Franc, delavni član galske čete, 79 letni posestnik Anton Kos ter Premkova mama. Naj v miru počivajo! — Po leg kmečke nadaljevalne šole v Hotiču obiskuje naša mladina prav pridno tudi enomesečni tečaj kmečke zveze v Ponovičah. Udeleženci kmečke nadaljevalne šole uprizorijo v šoli v Hotiču veseligr »Micki je treba moža«.

Dobrepol'e

Umrli je ugledni gostilničar in znan lovec g. Zrnce Ivan, doma iz Zdenске vasi št. 2. Bil je oče osmih otrok. Po kratki pa hudi bolezni je izdihnil svojo blago dušo oče našega župana g. Strnad Anton iz Ceste št. 12. Njegovo življenje je lahko za zgled vsem Dobrepolcem. Naj jima sveti večna luč! Zaljubljen naš iskreno sožalje!

Sv. Marieta nize Pluia

Akcija za elektrifikacijo spodnjega ptujkega polja je v polnem teku. Upamo, da tokrat ne bo ostalo samo pri načrtih. Nujno potrebna je tudi poglabitev Pesnice na Forminu, da ne bo več tako hudih poplav kakor lani. Tudi razna regulacijska dela na Dravi so zelo nujna.

Trbovlje

Tečaj malih harmonikarjev v Trbovljah se je pričel. Poučuje se vsak petek ob 4 popoldne v mali dvorani g. Forte na Vodah. Poučuje prof. Rančigaj iz Ljubljane. Dosled se je prijavilo že lepo število malih harmonikarjev. Prijaviti se še sprejemajo v petek.

Kino Društveni dom predvaja v soboto in nedeljo Willi Forstovo največjo komedijo Alotrija. Sodelujejo Renate Müller, divna Jeni Jugo, priljubljene Adolf Wohlbrück in največji komik Heinz Rühman. Na svečnico bo v filmu vesela opereta »Pri belem konjčku«.

Danes nepreklicno zadnjikrat!

TINO ROSSI v veliki ljubavni pesmi

Marinella

Predstave danes ob 16., 19-15. in 21-15. uri

Maribor

m Kako se bo vršilo nagradno žrebanje? Na številna vprašanja naših naročnikov glede velikega nagradnega žrebanja, ki bo 24. februarja, odgovorjamo, da za žrebanje ni treba nikakih rešitev križank, kakor je bilo dosedaj običajno. Pogoj za pravico do žrebanja je le, da imajo stari naročniki plačano naročnino za mesec februar, novi naročniki pa da imajo do 19. februarja plačano naročnino za najmanj tri mesece. Ker je to edini pogoj, naj dosežajo naročniki takoj ob začetku meseca plačano naročnino ter poravnajo eventualne zaostanke na naročnini, novi naročniki pa, ki si žele dobiti pravico do žrebanja, naj plačajo naročnino vsaj za tri mesece! Vsa pojasnila daje in naročnino sprejema uprava »Slovenec«, Koroška cesta 1 in podružnica uprave na Aleksandrovci cesti 6.

m Tekmovalci za Monte Carlo. Snoch okoli pol 6 so prispeli v Maribor prvi avtomobilisti. Do 6 je prispelo 14 tekmovalcev, ostalih 8 pa je še došlo na progi pred Mariborom. Vsi so takoj brez pristanka drveli naprej proti št. Ilju. Letos na tej vožnji tekmuje tudi Slovenec, Mariborčan Stojšek na

Kino Matica!

avtomobilu DKW. V Maribor je prispel kot osmi ter vzbudil med Mariborčani veliko pozornost.

m VII. Mariborski teden. V sredo zvečer je bil v posvetovalnici mariborskega mestnega magistrata sestanek mariborskih javnih delavcev, katerega je sklicalo vodstvo Mariborskega tedna. Na sestanku so se zadržale v glavnih potezah smernice za letošnje prireditve na VII. Mariborskem tednu. Sejo je vodil predsednik zdruge MT dr. Lipold, ki je v svojih uvodnih izjavah poudaril, da bo letošnji Mariborski teden tvoril okvir za velike proslave 20-letnice osvobodjenja Maribora. Te proslave pripravljajo mariborska mestna občina, ki bo pod svojim vodstvom izvedla tudi prikaz napredka mariborskega mesta po osvoboditvi v narodnem, kulturnem in socialnem pravcu, dočim naj bi Mariborski teden skušal ponazoriti s posebnimi razstavami gospodarski napredek mesta in zaledja. Mariborska industrija se je že izjavila, da je pripravljena sodelovati z reprezentativno razstavo svojih proizvodov. Gostilničarji in kavarnerji pripravljajo razstavo jugoslovanskih pivovarn ter bodo točili na njej vsa v Jugoslaviji izdelana piva, priredili pa bodo tudi razstavo kuharske umetnosti. Čebelarstvo društvu slavi letos 20-letnico obstoja ter bo uredilo svoj čebelarski razstavljeni paviljon, obrtniki pripravljajo veliko razstavo svojih proizvodov ter kongres obrtniškega izve Slovenije. Žensko društvo bo uredilo razstavo jugoslovanskih narodnih noš, sodelovali bodo nadalje filatelisti, akvaristi, rejci malih živali itd.

m Poročila eta se večeraj dopoldne v cerkvi Matere Milosti v Mariboru g. Andrej Stefanec, učitelj v Studenicih, in gđ. Alma Mulej, učiteljica v Studenicih. — Želimo božjega blagoslova!

m Odpušen je bil iz službe glasom dekreta ministrstva pravde Djordje Sudjukovič, poveljnik paznikov in tukašnji možki kaznivci.

m Smrtna kosa. V visoki starosti 82 let je umrl v Magdalenski ulici 12 upokojeni železničar Ernst Schawill. — V bolnišnici je pokosila smrt 27-letnega mesarskega pomočnika Viljema Vrega. — Naj počivata v miru!

RESTAVRACIJA IN KAVARNA »OREL«

Od sobote naprej »Salvator« pivo v sodčkih. Domače prekajene klobase tudi čez ulico.

m Smrt blage matere. V Vodolah pri št. Petru pri Mariboru je umrla Marija Skamlečeva, v starosti 73 let. Naj počiva v miru, zaljubljen naš iskreno sožalje.

m Zanimiv proces v Gradcu. Večraj se je pričel v Gradcu proces proti zdravniku dr. Kuneju iz Sv. Petra pod Sv. gorami, proti predsedniku graške čitalnice Kukmanu, proti akademiku Hergu ter častniku avstrijske milice Spergu. Obtožena je tudi neka gospodična iz Maribora. Proces je tajen, za njegov izid pa vlada tako pri nas, kakor v krogi graških Slovencev izredno zanimanje.

Gledališče

Petek, 28. jan.: Zaprtlo.
Sobota, 29. jan. ob 20: »Gospoda Glembojevič. Red D. Gostovanje Vladimira Skrbinška.

Nedelja, 30. jan. ob 15: »Pod to goro zeleno«. Znižane cene. — Ob 20: »Gospoda Glembojevič. Gostovanje Vladimira Skrbinška.

Celje

c »Šimkovi« na celjskem odru. V torek zvečer je gostovala v celjskem gledališču ljubljanska drama s Kadeburgovo komedijo »Šimkovi«. Igra sama je bila res polna predpustnega smeja; igralci so od prvega do zadnjega sijajno rešili svoje vloge. Posebno veliko smeja je pripravil poslušalcem g. Daneš v vlogi Antona Fajdige in g. Sancin v logi Karla Scampina. Pri-

KINO UNION

Danes film — »PREMIERA« (Demon ljubezni) Floyd du Pont s svojim plesnim ansambлом z več sto člani izvaja senzacionalne atrakcije. — Zarah Leander.

pomniti pa moramo, da se je številnim poslušalcem zdelo prav neumestno ponavljanje kletvic, ki so sicer pri nas, žalibog, tako običajne v navadnem govoru, ki pa ne spadajo v gledališče. Avtor komedije v svojem dovršenem delu, katerega je ljubljanska drama prikrojila našim razmeram in našim krajem, nikakor ne uporablja izrazov, ki bi kvarili delo samo. S. S.

Stari trg pri Ložu

Prosvetno društvo, ki šteje že nad 400 članov, uprizori v nedeljo 30. januarja dramo »Tlačanje«. Knjižnica je odprta vsako nedeljo in praznik od 11-12 dopoldne. Na razpolago je nad 700 lepih knjig.

Smrtna kosa. Nenadoma je umrla ga. Alojzija Palčič, žena posestnika Lojzeta Palčiča z Vrhnice. Zapušča šest otrok. Bila je vzorna žena in dobra mati. Naj počiva v miru!

Kino Union

Puccinijeva opera

Jutri velika senzacija!

BOHEME z Marto Eggerth in Janom Kiepurom

v velikem glasbenem filmu Car Bohemov Jutri kino Union

— Na XIV. evharistični kongres, ki bo od 25. do 30. maja v Budimpešti, bo Prosvetna zveza priredila potovanje z avtobusi. Pot bo vodila v središče nekdanje Panonije, Kocelovo prestolnico Biatograd. Nad 70 km bomo prevozili ob Biatnem jezeru in obiskali najlepše letoviške kraje in kopališča ob Biatnem jezeru. 25. zvečer prihod v Budimpešto, kjer se romarji udeležijo glavnih svečanosti, obenem si pa ogledajo vse zanimivosti Budimpešte. V načrtu je tudi izlet iz Budimpešte na deželo. Zeleti je, da se tega romanja udeležijo zastopniki naših organizacij v narodni noši, kjer bi tvorili enoten nastop pri sprejemu in pokazali lepoto naše narodne noše pred vsem katoliškim svetom. Vabijo se tudi zastopniki fantovskih oddelkov in dekliških krožkov, da bi povečali slovesnost procesije s svojimi kroji. Stanovanja so zagotovljena z eno ali z 2 posteljami v sobah s popolno prehrano. Izdatki so predvideni 1100 din. Priglasje sprejema Prosvetna zveza, Miklošičeva c. 7 do 31. marca t. l.

Najmodernejše

knjigovodstvo

»All-right«

kopirni sistem

Oton Stiglic — Ljubljana

organizator Aleksandrova 4/II

— Praktični izpiti za otroške vrtnarice (zabavilje) se bodo pričeli v petek, dne 1. aprila t. l., ob osmih zjutraj na drž. učiteljskem v Ljubljani. Prošnje morajo biti kolkovane z državnim kolkom za 10 in 20 din in opremljene v smislu čl. 3 odstavka 2 začasnega pravilnika o opravljanju izpita za otroške vrtnarice. Priloge so: spridevalo, državljanska izkaznica, izvod iz uslužbenškega lista, kratak opis življenja in zdravniško potrdilo o telesni sposobnosti za delo otroške vrtnarice. Nasloviti in poslati je treba prošnje po uradni poti na izpitni odbor za praktične izpite za otroške vrtnarice na drž. učiteljskem v Ljubljani do 1. marca t. l. Kandidatke naj se javijo pol ure pred pričetkom izpita v ravnateljevi pisarni.

— Vreme, Evropa: Po vsej celini vlada depresija, samo na skrajnem jugozapadu je še visok pritisk. Oblačno po vsej Evropi, v Alpah sneg. Dežuje v Franciji, južni Italiji in na zapadnem delu Balkanskega polotoka. V severni Evropi se je temperatura znižala. V ostalih krajih je neizpremenjena. — Jugoslavija: Zlobilo se je po vsej državi. Vedro na skrajnem vzhodu. Dež v Primorju. Temperatura brez spremembe. Kragujevac —5, Mostar +16 stopinj. — Napoved za danes: Oblačno po vsej kraljevini. Dež na severni polovici. Temperatura se bo znižala.

— Osebam, ki se ne morejo zadostno kretati, pa trpe vsled tega na zaprtju in motnjah pri prebavi, združenimi s pomanjkanjem teka, nudi večtedensko zdravljenje z naravno »Franz-Joselovo« grenko vodo zelo dobre uspehe. Uživa se dnevno 1 čaša »Franz-Joselove« grenke vode zjutraj na tešče ali zvečer, preden greste k počitku. Ogi. reg. 8. št. 30474/35.

— V šalinah pri Sv. Križu pri Ljutomeru je prišlo pred kratkim do strašne drožinske tragedije. Neki nabuden mladenič 20. let je zapravil s svojimi tovariši in jemal vino, ki ga je imel shranjenega njegov oče v sosedovi kleti. Ko so stariši to opazili in je prišla tatvina na dan, so temeljito obračunali s svojim nevarnim sinom. Ker pa sin ni hotel prenehati te

kupoval blago in obleke po osjeških trgovinah. Pri zaslišanju na policiji se je izkazalo, da ta možki sicer ni oropal poštne vagona, pač pa da je okradel zagrebškega obrtnika Ivana Kodriča, kateremu je odnesel 3300 din gotovine. Tat je neki Djuro Gordelj. Pri njem so našli še okrog 2000 dinarjev gotovine.

— Mednarodna razstava avtomobilov v Zemunu. V dnevih od 5. do 15. marca bo v Zemunu na razstavnem prostoru, ne daleč od zemunskega višeekega mostu, prirejena mednarodna avtomobilska razstava. V Zemunu se je te dni mudil zastopnik nemške avtomobilske industrije g. Moser, ki je s seboj privedel nemške strokovnjake iz Berlina. Ti strokovnjaki so si ogledali razstavljeni prostor ter se nato vrnili v Nemčijo, kjer bodo pripravili vse potrebno, da bo nemška avtomobilska industrija na razstavi čim bolj zastopana. Na razstavo v Zemunu pride z letali mnogo obiskovalcev iz Nemčije.

— Pri zaprtju motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Joselove« grenke vode.

Ljubljana

Petek, 28. januarja 1938

Gledališče

Drama. Petek, 28. jan.: Zaprtlo. — Sobota, 29. jan., ob 20: »Šimkovi«. Znižane cene od 14 din navzdol. — Nedelja, 30. jan., ob 15: »Sne-guljičica«. Izven. Znižane cene od 22 din navzdol; ob 20: »Bela bolezen«. Izven. Znižane cene od 20 dinarjev navzdol. — Ponedeljek, 31. jan.: Zaprtlo.

Opera. Petek, 28. jan.: Zaprtlo. — Sobota, 29. jan.: »Eugenij Onegin«. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol. — Nedelja, 30. jan., ob 15: »Ankica«. Izven. Znižane cene; ob 20: »Ero z onega sveta«. Debut gñe. Heybalove in gostovanje Marija Šimenca. Izven. Znižane cene. — Ponedeljek, 31. jan.: Zaprtlo.

Prireditve in zabave

Frančiškanska prosveta v Ljubljani ponovi v nedeljo, 30. t. m. ob 5 popoldne v frančiškanskem dvorani J. Kranjevo velezabavno satirično burko v treh dejanjih »Detektiv Meglar, ki je pri premieri odlično uspel. — Predprodaja vstopnic po 6, 4, 3 in 2 din v pisarni »Pax et bonum« v frančiškanski palači. — Člani z legitimacijami imajo popust.

Moste. Dramatični odsek pevskega društva iz Smerberjev uprizori v nedeljo ob 8 zvečer v Prosvetnem domu tridejanko »Erika oprosti«.

Predavanja

Podružnica Slomškove družbe za ljubljansko okolico priredi na Svečnico ob pol 10 v Rokodetskem domu v Ljubljani zborovanje. Govorita g. prof. dr. Jože Pogačnik in ravnatelj Anton Dokler. Pridite polnoštevilno!

V društvu za pravno filozofijo in sociologijo v Ljubljani bo predaval dr. J. B. 18.15 v seminarjski dvorani inštituta g. prof. Evgen Spektorski o temi »Tönnies in Michels«.

Klub koroških Slovencev opozarja svoje člane in prijatelje na predavanje »Po Koroških« (s skopitimi slikami), ki bo dr. J. B. 18.15 v mali filharmoni dvorani. Vstop prost. Začetek ob 20.

Predavanje Prirodoslovnega društva. V torek 1. februarja predava v mineraloški predavalnici univerze g. dr. Slavko Rakovec o temi: »Kamni v človekovem organizmu«. Začetek predavanja ob 18.15.

Sestanki

Fantovski odsek Trnovo ima drevo ob 8 v Domu sestankov z zanimivim predavanjem.

Fantovski odsek Ljubljana - mesto. Drevo ob 8 redni sestanek v sobi poleg lovske drevi hotela »Metropol« (Miklič). Vhod s Kolodvorske ulice. Novinci vladno vabljeni.

Dotok državnih dohodkov

Iz ekspozeja g. finančnega ministra v finančnem odboru o drž. dohodkih je, kakor smo že poročali, razvidno, da so znašali drž. dohodki v decembru 1937 1.021.2 milij. din, kar pomeni v primeri z decembrom 1936 znatno povečanje. Naslednja tabela nam kaže gibanje drž. dohodkov v lanskem in predlanskem letu v milij. din:

	1936	1937
januar	766.4	750.14
februar	813.9	829.17
marec	816.55	943.3
april	691.1	793.74
maj	791.35	908.9
junij	745.2	905.3
julij	777.7	901.7
avgust	902.86	1.099.9
september	918.6	1.021.4
oktober	991.87	1.084.7
november	967.4	1.124.6
december	943.95	1.021.2

Iz tega pregleda je razvidno, da se že od avgusta letos gibljejo stalno državni dohodki v višini nad 1 milijardo din, katero so dosegli leta

1931, torej ko smo prihajali v najtežjo krizo. Po posameznih četrtletjih se razdeli dotok drž. dohodkov naslednje:

	1936	1937
1. četrtl.	2.397	2.512
2. "	2.228	2.608
3. "	2.598	3.021
4. "	2.902	3.230

Skupno so v letu 1936 znašali drž. dohodki 10.125 milij. din, lani pa so narasli na 11.471 milijonov din.

KINO SLOGA

Telefon 27-30

»BAL V METROPOLU«

Odlični družabni film z najboljšimi filmskimi umetniki: Viktorija v. Balasko, Heinz v. Cleve. — Divna glasba, globoka vsebina in mnogo srčne kulture!

Stanje Narodne banke

Najvažnejše postavke izkaza Narodne banke za 22. januar so naslednje (vse v milijonih dinarjev, v oklepajih razlika v primeri z izkazom za 15. januar):

Aktiva: zlato v blagajnah 1.706.9 (+0.7), zlato v inozemstvu 7.4, skupna podlaga 1.714.4 (+0.7), devize izven podlage 492.5 (-5.8), kovani denar 404.6 (+22.6), posojila: menična 1.373.7 (-12.8), lombardna 260.8 (+0.8), skupno posojila 1.634.6 (-11.9), razna aktiva 2.069.0 (+16.9).

Pasiva: bankovci v obtoku 5.521.6 (-76.7), državne terjatve 22.5 (+6.8), žiroračuni 1.702.0 (+65.0), razni računi 1.085.3 (+2.7), skupno obveznosti po vidu 2.809.9 (+74.4), razna pasiva 312.2 (+24.8).

Obtok bankovcev in obveznosti po vidu 8.331.5 (-2.3), skupna podlaga s primom 2.203.1 (+1.0), zlato v blagajnah s primom 2.193.4 (+1.0), skupno kritje 26.44 (26.42% prejšnji teden), od tega samo z zlatom v blagajnah 26.32 (26.3%)

Stanje naših kliringov

Po poročilu Narodne banke je bilo stanje naših kliringov dne 22. januarja naslednje (v oklepajih razlika v primeri s stanjem dne 15. januarja):

Aktivni kliringi: Italija stari račun 27.247.055 (-5.086.865), novi račun 53.816.937 (+2.494.198) lir; Poljska 14.906.888 (-145.697) din; Bolgarija turistični račun 412.280 (nespremenjeno); Turčija 9.998.377 (+253.254) din; Španija 2.774.426 (nespremenjeno) peset; Nemčija 14.431.688 (-845.419) mark.

Pasivni kliringi: Švica 2.126.997 (+62.690) frankov, Češkoslovaška 142.902.600 (+3.171.487) kron, Francija 12.472.730 (-256.467) frankov, Belgija 4.768.460 (+1.318) belg, Bolgarija 1.514.523 (+42.684) din, Romunija 27.688.912 (-6.881.792) din in Madžarska 22.616.590 (+8.556.354) din.

Trgovski potniki v Sloveniji

Naredba ministra za trgovino in industrijo z dne 27. junija 1928 je predpisala, da morajo zbornice izdajati legitimacije za trgovske potnike. Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani objavlja vsake tri mesece izkaz o izdanih legitimacijah za trgovske potnike. Tako je v zadnjem četrtletju 1937 zbornica izdala 76 novih legitimacij, tako da je do konca leta 1937 skupno število legitimacij, izdanih v letu 1937, naraslo na 413. To je več kot jih je bilo izdanih 1936, vendar se zaostaja število izdanih legitimacij za številom, izdanim v letih dobre konjunkturo. To pričajo tudi naslednje številke o tem, koliko legitimacij je bilo izdanih od leta 1929 dalje v Sloveniji:

1929	841	1934	473
1930	863	1935	434
1931	807	1936	395
1932	579	1937	413
1933	387		

15 dnevni tečaj o vinarstvu v Ljutomeru

Krajevna kmečka zveza priredi s sodelovanjem Sadržarske in vinarske podružnice in drugih strokovnih organizacij 14 dnevni poučni tečaj o vinarstvu, sadjarstvu in kletarstvu. Tečaj se bo vršil v posameznih etapah z ozirom na delo v teh panogah. Prvi teden bo trajal tečaj od 30. januarja

do 5. februarja t. l. V nedeljo, dne 30. januarja, bo v mali dvorani Katoliškega doma otvoritev tečaja z dvema poučnim predavanjima o vinarstvu in sadjarstvu, in sicer je začetek ob 9. Ob delavnikih, t. j. od 31. januarja do vključno 5. februarja pa je dopoldne od 8 do 12 poučno predavanje, popoldne od 13 do 17 pa praktične vaje o rezi, cepljenju in o vseh drugih opravilih v vinarstvu in sadjarstvu.

Poznejši dnevi tečaja bodo vedno pred začetkom najvažnejših opravil in sicer: 6. in 7. marca, 20. in 30. maja, 21. in 22. avgusta, 5. in 26. septembra t. l. Predavali bodo strokovnjaki.

Ta tečaj naj bi posejali posebno mladi fantje in moške, vabljeni pa so tudi dekleta in žene.

Za tiste, ki bodo redno obiskovali vse dni tečaja in napravili končni izpit, je določeno posebno potrdilo o končanem tečaju.

Tečajniki naj se pravočasno javijo ter naj napličejo na polo, ali se naj štejejo med redne ali med izredne tečajnike.

Za našega kmeta, sadjarja in vinogradnika je tečaj edinstvenega pomena. Zato naj starši uvidijo to hvaljevredno nalogo, ki jo je započela Krajevna kmečka zveza ter naj pošljejo svojo mladino na tečaj, na katerem se bo izobrazila v dobre vinogradnike in sadjarje!

Obrtniška razstava v Berlinu

V letošnjem letu, in sicer od 28. V. do 28. VI. bo v Berlinu mednarodna obrtniška razstava, ki bo ena največjih te vrste, kar jih je bilo dosedaj. Prireditelji so povabili k udeležbi razne inozemske države, med drugimi tudi obrtniško Jugoslavijo. Pred kratkim je bil sestanek delegatov vseh obrtniških zbornic in zbornic z obrtnimi oddelki v Berlinu. Na tem sestanku se je sklenilo, da se jugoslovanska obrtniška udeležba mednarodne razstave v Berlinu. Delovni odbor, ki naj bi izvršil vsa pripravljiva dela za to razstavo, sestoji iz delegatov belgajske, zagrebške in ljubljanske zbornice. Obenem se je naprosilo ministrstvo trgovine in industrije, da prispeva potrebni znesek za kritje stroškov udeležbe. Zbornice so dobile obljubo ministra trgovine in industrije g. dr. Vrbanič, da se bo obrtništvu ustreglo. Posamezne zbornice bi tudi imele prispevati delne zneske za kritje stroškov, zlasti za nagrade in podpore posameznim udeležencem, ki bi se odlikovali s svojimi izdelki.

Program razstave je tale: razstavljeni predmeti posameznih držav naj bi se delili v tri skupine. Prva skupina bi obsegala historično kulturne predmete (obrnitiške diplome in posebno dragocene umetne izdelke in iznajdbe). Drugo skupino bodo tvorili novodobni izdelki rokodelstva, tretjo pa obrtniški tisk. Posebnost bo četrti oddelk, kjer se bodo nahajale delavnice, v katerih bodo delali obrtniki posameznih držav predmete, ki so posebno karakteristični za določeno deželo. Obrtniški izdelki se bodo mogli tudi prodajati. Stroški popolnoma odpadejo in grejo na račun prireditelja za razstavljeni prostor, za njega opremo ter za prehrano in stanovanje onih oseb, ki bodo kot obrtniki delali v delavnicah.

V najkrajšem času mora naša zbornica odnoso njen Zavod za pospeševanje obrta prijaviti, kaj bo razstavil, koliko m² prostornine potrebuje in kakšne vrste prostori so mu potrebni. Opozarjamo slovensko obrtnišvo na to razstavo in gori navedeno dispozicijo z vabilom, da se za to prireditelj živo zanima. Podrobnejše podatke in navodila bo zborniški Zavod za pospeševanje obrta dostavil v najkrajšem času neposredno posameznim združenjem, odnosno obrtniškim organizacijam, da se sporazumno izvrši vse

potrebno, da bo slovensko obrtnišvo čim častneje zastopano na mednarodni obrtniški razstavi v Berlinu. Pripominjamo, da se bo v ta namen sestavil poseben odbor, ki bo izvršil vse priprave za področje naše zbornice. Poseben cenzurni odbor bo tudi ocenil pripravljene izdelke, pri čemer že vnaprej poudarjamo, da bomo glede števila in obsega izdelkov morali računati s primerno omejitvijo in da moremo razstaviti res samo prvovrstno ročno in umetniško izdelane predmete. Vse podrobnejše informacije dobe zainteresirani pri Zavodu za pospeševanje obrti Zbornice TOI v Ljubljani.

Uvoz avtomobilov. Po vesteh iz Beograda je od 1936 na 1937 uvoz tovornih avtomobilov v našo državo narasel od 427 na 821, v vrednosti od 21.9 na 48.4 milij. Nadalje je narasel uvoz osebnih voz od 1.228 na 2.896 voz, vrednost teh uvoženih voz pa od 33.7 na 57.6 milij. din.

Število gospodarskih podjetij v Banatu. Po podatkih petrogradske trgovinske in industrijske zbornice je bilo na koncu leta 1937 na njenem področju (v oklepajih podatki za 1936): 4832 (4596) trgovin, 248 (242) industrijskih podjetij, 297 (281) prometnih podjetij, 50 (50) denarnih zavodov, 12 (12) podružnice zavarovalnic in 1376 (1232) gostinskih obratov; skupno 6815 (6412) obratov, od tega je bilo 75 (75) delniških družb, 1325 protokoliranih tvrdk in 1529 posamičnih tvrdk.

Novi delniški družbi. Ministrstvo trgovine in industrije je dovolilo osnovanje delniške družbe Danubius, tekstilna industrija v Belgradu, katere občni zbor bo dne 31. januarja 1938. Glavniška 4 milij. din (40.000 delnic po 100 din). — Ban vrbaške banovine je dovolil osnovanje delniške družbe Rudarsko podjetje »Hromasec« v Skoplju z glavniško 8 milij. (8000 delnic po 1000 din imenske vrednosti). Od tega je 7500 delnic dobila kot apor zapuščina pok. Mojsa Asea, bivšega industrija iz Skoplja, za 4 rudarske koncesije.

Zvižanje in zvišanje glavnic Trg. ind. d. d. Merkur v Ljubljani. Upravni svet Trg. ind. delu družbe Merkur v Ljubljani poziva vse delničarje, da predložijo v zamenjavo svoje delnice do 16. februarja 1938. Delničarji namreč dobe za tri stare delnice eno novo delnico v isti imenski vrednosti, kar pomeni zvižanje glavnic od 1.5 na 0.5 milij. istočasno pa se izvede zvižanje glavnic na 0.75 milij. din z novo emisijo 2500 delnic po 100 din imenske vrednosti. Opcija je na vsake tri stare delnice 1 nova in znaša emisijski tečaj 105 din pri komadu.

Konkurs je razglašen o imovini Putriha Antona, pos. in trg. s kurivom v Ljubljani. Dolenjska cesta 6, prvi zbor upnikov 29. januarja, oglašiti se je do 14. februarja, ugotovljeni narok 19. februarja.

Borza

Dne 27. januarja 1938.

Denar

V zasebnem kliringu je ostal angleški funt neizpremenjen: v Ljubljani na 238 denar, v Zagrebu na 237.20—238.80.

Avstrijski šiling je v Ljubljani malenkostno popustil na 8.60—8.70, v Zagrebu na 8.58—8.68. Grški bini so beležili v Zagrebu 28.90—28.60.

Nemški čeki so ostali neizpremenjeni na 14.40—14.60, nadalje so v Zagrebu beležili za sredo februarja 14.35—14.55, za konec februarja in sredo marca 14.40—14.60, za konec marca 14.40—14.60, za konec aprila 14.45—14.65.

Devizni promet je znašal v Zagrebu 3.044.503 dinarjev, efektni promet pa je bil tudi živahen pri čvrsti tendenci.

Ljubljana — tečaj s primom

Amsterdam 100 h. gold.	2405.46—2419.75
Berlin 100 mark	1736.05—1749.91
Bruselj 100 belg.	728.19—735.25
Curib 100 frankov	996.45—1003.52
London 1 funt	215.84—217.30
Newyork 100 dolarjev	4282.26—4318.57
Pariz 100 frankov	140.07—141.51
Praga 100 kron	151.33—152.43
Trst 100 lir	226.19—229.28

Curib, Belgrad 10. Pariz 14.025, London 21.6375, Newyork 432.875, Bruselj 73.10, Milan 22.775, Amsterdam 241.25, Berlin 174.30, Dunaj 81.20 (81.75), Stockholm 111.54, Oslo 108.64, Kopenhagen 96.60, Praga 15.19, Varšava 82.—, Budimpešta 86.25, Atene 3.95, Carigrad 3.50, Bukarešta 3.25, Helsingfors 9.5475, Buenos-Aires 127.

Vrednostni papirji

Ljubljana. 7% investic. pos. 98.100, agrarji 55—57, vojna škoda prompt. 435—437, beghuske obvezn. 84.85, 8% Bler. pos. 95.50—96.50, 7% Blerovo posojilo 87.50—88.50, 7% pos. Drž. hipotekarne banke 100—101, Trboveljska 220—230.

Zagreb. Državni papirji: 7% invest. posojilo 98—99.50 (98—99.50), agrarji 57.50 den., vojna škoda prompta 436.50—437.50 (436), begh. obveznice 84—85, dalmat. agrarji 82.75—83.25, 4% sev. agrarji 57—58 (57), 8% Blerovo posojilo

95.50—95.75, 7% Bler. pos. 88—88.50 (88—88.50), 7% pos. Drž. hip. banke 100.50 blago; delnice: Nar. banka 7.725 blago, Priv. agrar banka 220—222, Trboveljska 218—225, Gutmann 52—55 (53), Tov. sladkorja Bečkerek 650 blago, Dubrovačka 400 denar, Jadranska plovlja 405 denar.

Dunaj. Danes je bilo poslovanje mirno ter je večina tečajev oslabela. Ponudba je bila slaba in so se gibale tečajne izgube v ozkih mejah. V kuli so bile v začetku nekatere notanije višje, končne notacije pa so bile nižje od začetnih. V zagradi so z rednimi izjemami vsi tečaji nazadovali, nekaj nagibnosti je bilo do nakupa nekaterih avstrijskih delnic, med njimi Egidier. Zaključni tečaj: Don.-sav.-jadr. 59.70; delnice: Creditanstalt-Bankverein 298.75, Narodna banka 170, Graz-Köflach 20.50, Steg 21.20, Steweng 29.80, Magnesit 87, Trboveljska 25.80, Alpine 40.05, Steyr-Daimler-Puch 225.75, Semperit 88.45.

Desetletnica Slovenskega krožka na Dunaju

Dne 7. oktobra 1927, ustanovljeno edino slovensko društvo na Dunaju, je praznovalo preteklo nedeljo svojo desetletnico v prostorih češkega Narodnega doma v Turnergasse št. 9.

Kljub konkurenčni prireditvi Hrvatske Divne Radičeve v Uraniji je bila dvorana Narodnega doma skoraj popolnoma zasedena kakor že redko poprej. Med odličnimi gosti smo opazili g. posl. Branka Lazareviča. Poleg njega so bili gg. častni generalni konzul Juraj Josimović, tajnik polaništva Dobrovoje Majdamat, delegat notranjega ministra Bogdan Branković, poselovodeči podpredsednik Jugoslov. avstrijske trgovske zbornice pl. Stirling, predsednik srbske cerkvene občine Svetislav Jovanović, predsednik manjšinskih kongresov dr. Willan s soprogo, dr. Engelbert Besednjak s soprogo, ravnatelj Zdravko Katnik od podružnice »Putnika«, zastopniki jugoslov. rečne plovlje, češke plovlje, združenja jugoslov. žen, zastopniki raznih čeških društev na Dunaju, zastopniki hrvatskega gradščanskega društva s predsednikom Kruzesom in cela vrsta naših odličnikov. Od raznih slovenskih društev na Dunaju so prišli topli pozdravi in čestitke. Iz domovine so prišle razne čestitke, tako od bivšega člana in odbornika dr. Babnika iz Maribora, od škofijskega ordinariata v Mariboru itd. Osebo je bil slučajno na Dunaju bivajoči okrajni glavar iz Šmarja pri Jelšah dr. Karlin.

Vse odlično občinstvo je bilo s prireditvijo jako zadovoljno. Pozdravni govor predsednika Trosta je bil burno pozdravljen. Naglašal je važno nalogo, ki jo odlično izpolnjuje krožek v tem veličnem svetovnem mestu, in pozival članstvo k vzpostobi do materinskega jezika in naše ožje in širše domovine. Končno je prečital pismo našega ustanovitelja Andreja Gabrščka iz Ljubljane, ki je bilo živahno sprejeto.

Nato je nastopil društveni tamburaški zbor 36 članic in članov, ki ga je bilo divno videti v tako odličnem številu. Pod vodstvom prof. Klema Viskoviča je dovršeno odsvajal njegovo izvršno skladbo »Slovenska fantazija« in Čingrijevo »V samoti«. Pevske vločke »Danica«, »Gor čez izaro« in »Po jezercu« je odlično pela gđ. Toni Loukova. Morali so dodati še eno točko »Spanjolko«. Na koncu ni bilo odobravanja ne konca ne kraja. Gđ. Ksenija Kuševca je lepo zapela tri skladbe: O, da deklji je, Uspavanka in valček iz nove opere Helthea, ki ete jo elišali te dni v ljubljanski operi prvič. Žela je viharno pohvalo.

Nato je nastopil zopet viharno pozdravljen predsednik g. Anton Trost, ki je odigral Stančičev »Preludij« in svojo skladbo »Fantazijo na slovenske narodne pesmi« in izven programa je moral dodati »Balkanski ples«. Komaj se je poleg vihar odobravanja klavirskemu virtuozu Trostu, že se je razlegal po dvorani živahen pozdrav opernemu pevcu g. Antonu Drmoti z državne dunajske opere, ki je dovršeno pel »Poslednja noč«, Krekovo »V brezupnosti« in v Devovi prireditvi koroško »Gor čez izaro«. Dodati je moral še »Potkan ples« in končno »En starček je živel«. Koncert je zaključil krožkov mešani zbor 46 pevki in pevcev, ki je dovršeno zapel Fleišmanovo »Luna sije« in narodno »Ljubica povej, povej«.

Zadovoljni in ponosni smo se razšli in nesli s seboj lepe spomine na desetletnico našega edinega slovenskega društva na Dunaju, v ponos domovini, ki jo tako častno zastopa v tujem svetovnem mestu.

Iz domovine prihajajo polagoma darovi za »Krožek«, ki bodo pozneje izkazani. Preserčna hvala darovalcem! Prosimo še nadalje!

Dodajmo poročilo, da bomo imeli 9. februarja običajno Svetosavsko besedo v Kursalonu ob Ringu. Naš tamburaški zbor nastopi v izbranem odličnem številu tudi na tej veselici, kakor je nastopal prejšnja leta.

Zadnje čase sta nam umrli dva člana: 81 letni Zokar in ga. Štrusova, tudi nad 80 let stara.

—E—

Kulturni obzornik

Pismo iz Flandrije

Duhovna moč Flandrije se razodeva v njeni glasbi. Ta pa se je že zgodaj hranila z narodno pesnijo in zrasla je v visoko umetnost. Za večino ljudi je lažje, da v slikarstvu gledajo vso umetniško dovršenost Flandrije. Pri tem pa ravno pozabljamo, da so pri vsaki visoki kulturi združene vse umetnosti v življenjsko enoto. Glasba elavoslavskih komponistov še danes živi po starih katedralah Flandrije kot donečja duša, prav tako kot pestro cvetje njenih slikarjev. Po teh katedralah pa molli visokostirne duša njenih svetnikov. Njeni glasbeniki pa, ki stoji na meji germanske in romanske kulture, se svoje naloge zavedajo, da bude flamski narod in njegov poklic, da tudi s svojo glasbo sodeluje na duhovnih odločitvah časa. Zavedajo pa se tudi, da so otroci velikega mojstra, največjega potomca flamske krvi, Ludovika van Beethovena, ki jim je rešil zapuščino flamskih etaroklasikov.

V književnosti Flamci danes obožujejo Cirila Verscharena, pesnika Severnega morja, iskrenega mistika, verskega dramatika in duhovitega tolmača flamske zgodovine in umetnosti, občudovalca in posredovalca nemške glasbe ter oznanjevalca velikih nalog — vzgojitelja svojega naroda. Rekl so mi o njem: »V flamski mladini je bil ustvaril duha, ki se je kmalu razširil po vsej deželi. Nobenega pevca vpliv ni v Flandriji tako vseobsegajoč, tako globok, tako kmečki«.

Njegove Morske Simfonije so eno najglobljih del tega velikega Flamca. Je to visoka pesem morja in njega prasinlega in večnega napeva. In vsi njegovi, na velškanski podlagi zamišljeni stavopevi, — v poeziji ali prozi — predstavljajo izredno bogastvo svetovne književnosti. Med pripovedniki bi omenila samo Stijn Steuvela, zapadno flamskega

kmečkega sina in nečaka Ovidona Gezella, prvega in največjega flamskega pesnika, čigar vpliv je moral biti čudovit, zakaj iz njegove maske diha mir, ponižnost in globina duše. Žal, njegovih najlepših sanj niso razumeli. Drugi pripovedniki in slikar Flamske je Slovencem že dobro znani Felix Timmermans, pravi Flamce, 13. izmed 14 otrok, čigar oče je še nosil staroslavne brabantske čipke od vasi do vasi. Timmermansova dela preveča globoka bolest, da so to čiste idile v najlepšem, skoraj tragičnem pomenu čiste.

Flamsko pokrajino pa nam je podal mojster Brueghel, ki se je rodil v času, ko je umrl Albert Dürer. Za njegovega časa je trpela vsa umetnost na severu po vplivom itala. renesance. Njegove pokrajinske slike nas povedejo v njegovo ožjo domovino, okolico Antwerpna in Bruslja. Severno planjavo je prinesel v sliko: brezkončno dolino, preko katere pogled, neoviran od posameznih hiš in dreves, lahko gre prav do tjakaj, kjer nebo in zemlja preideita drug v drugega. Rubensa se preko dveh generacij smatra za naslednika Petra Brueghla, in iz umetnosti le-tega zajema vse, kar je v njegovi umetnosti heroičnega.

Vse šumeče življenjsko veselje Flandrije, kako sredi nordijske kulture in človeštva ona nekaj posebnega in edinstvenega pomeni, se veličastno očituje na oltarju v Gentu. V tem cerkvenem delu je zbrano vse, kar Flandrijo odlikuje. Je to prvi in odlični narodni spomenik.

Gentski oltar v cerkvi sv. Bava so začeli zidati l. 1420 in ga 1432 dokončali. Hubert van Eyck, ki je l. 1426 umrl, in na njem njegov brat Jan van Eyck, umrl l. 1441, sta ga napravila. Ze sodobniki so Huberta imenovali verskega slikarja. Albert Dürer je ta oltar z večim očesom slikarja občudoval, španski kralj Filip II. si je pustil napraviti posnetek. Tu je imela Evropa na prehod iz srednjega veka zavest, da je s tem delom izvršila čin, ki naj bi utrl pot.

Oltar je sklopiljiv. Ob delavnikih ima torej čisto drugo lice kot ob praznikih. Na zunanji strani

(kadar je zaprt) vidimo Oznanjenje in oba Janeza. Pri odprtem oltarju pa se zgoraj prikaže nebo z Bogom Očetom, Marijo, Janezom, angeli, ki pojo, oba prastara, molitev pred Jagnjetom, profi kateremu gredo puščavniki, romarji, vojskači Kristu — in pravični sodniki. Pod silno teho rešenosti človek ves osupel stoji pred to umetnino. Barve, kot žlahtni kamni, so trde, silne, skrivnostne.

In kaj nam ta oltar pove o flamskem narodu? Ne bom govorila o dostojanstvu nebeskih oseb, o poboznem molku svetih puščavnikov, tudi ne o nedolžni osamelosti devic, o božji moči, ki govori iz orjaške postave Kristuove, o čistem in močnem zadržanju obeh mladeniških viteзов Jurija in Sebastijana. Povedati hočem samo, kako živi Flandrija v tej umetnini.

V tej umetnini živi ves flamski človek. Kmečkega izvora je in povezan ostane z grudo, pa najsi neki dragoceno oblačilo patricijev. Taki so možje in take so tudi žene. Eva je iz Flandrije, iz kmečke Flandrije. Manjka ji ugleženosti meščanke in gibčnosti južnjakinje. Njena lepota je trpka. Velika je v svoji goli lepoti postavljena na oltar in moralo je priti šele leto 1781, preden se je kdo — bil je to Jožef II. — spotaknil ob njej.

Na tem oltarju pa živi tudi flamska narava. Kako tudi bi se verniki ločili od nje? O veličastvo flamskih travnikov! Po njih molijo Jagnje. O lepota širnega obzorja! Preko pokrajine leži dih jutranje svežosti, ki me, potnico po Flandriji, prijetno dirne. Prostranost narave pa se družu s priskrnostjo notranjosti. Oznanjenje angela Mariji se vrši v nizki flamski meščanski sobici, iz katere nizkih oken imamo lep razgled na flamsko mesto. Neka mirna tišina leži nad tem prostorom, cesta pa govori o pridonosti in sreči meščanov. Pa čemu govorim o tišini, nenehnem delu? Drugi nizozemski mojstri so Flamska predstavljali v razposajenem veselju? Italijani so radi slikali počoje in rajajoče angele. Nihče pa ni tisto muziko, ki prihaja iz duše, tako globoko izrazil kot pa van

Eyckovi angeli

„Zelene miši“ lete nad Saharo in oceanom

Velikanski uspeh italijanske eskadre, ki je v 24 urah preletela iz Rima v Brazilijo

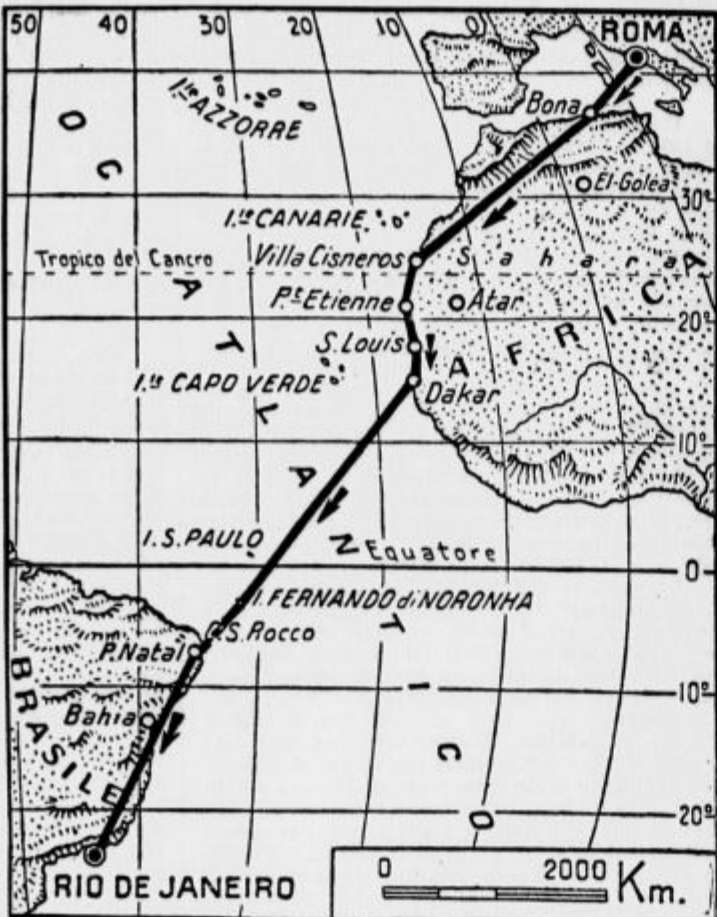
V ponedeljek, 24. t. m. so se iz Guidonije, to je iz letališča pri Rimu, dvignili trije italijanski vojaški aeroplani-bombarderji, tipa S 79 in sicer aparat I-Bise, I-Moni, I-Bruno, da napravijo polet čez Sredozemsko morje preko Severne Afrike nad pristaniščem Bona preko maroškega Atlasa, najzapadnejše Sahare, nad mesti Villa Cisneros, St. Louis in francoski Dakar ob Atlantskem oceanu, kjer so imeli nalog, pristati, da nadaljujejo od tu zračni polet preko ves Atlantski ocean v smeri na glavno mesto Brazilije Rio de Janeiro. Ta polet je sklenil italijanski vodja Mussolini zato, da pokaže, da so italijanska letala in italijanski letalci najposobnejši na vsem svetu, in ta dokaz se mu je tudi posrečil. Vodja te letalske eskadre je bil polkovnik Biseo na aparatu I-Bise, na aparatu I-Bruno je bil za pilota Mussolinijev sin, poročnik Bruno, na aparatu I-Moni pa letalski kapitan Moscatelli. Aparati tega tipa so znani pod imenom »zelene miši«, imajo vsak po tri motorje in so v službi že tri leta.

Prva etapa: Guidonia - Dakar

Iz letališča Guidonia so se dvignili vsi trije aparati, čijih propelerji so se začeli vrteti zjutraj ob 7.22 — točno ob 7.28. Vzlet je bil kljub veliki obremenitvi kril z gorivom nagel. Eno letalo je sledilo drugemu v razdobju 3 minut. Letala so bila ves čas poleta z radijem zvezana z vodstvom letališča v Guidoniji, ki je zato nepretrgoma lahko sledilo poletu. Izkazalo se je, da so radio-aparati italijanskih letal najpopolnejši na področju aeronavtičnosti. Ob 8.30 so letala preletela sardinjski rt Carbonara, ob 9.15 se nahajala nad pomorskim mestom Bona na severafriški obali ter se nahajala nad najzapadnejšim pasom Sahare. Dočim je bilo ozračje nad Sredozemskim morjem popolnoma jasno in prozorno, se je sedaj zameglilo zaradi rdečastega pušavkega peska, ki ga je zelo močan veter gnal 4 do 5000 m visoko, kakor so letala letela. Zato so letala spremenila določeno pot nekoliko proti severu, tako da so letela vzporedno z Atlantskim gorovjem v smeri od severovzhoda na jugozapad. Vsa posadka je bila najboljša volje in sveža ter neutrujena in se je ob 15.30 nahajala nad Villa Cisneros. Ob 16.30 je eskadra letala nad Port-Etienne, ob 17.45 pa nad St. Louisom. Ob 18.15 so aparati pristali lahko in srečno v pristanišču Dakar. Polet prvega dela proge, ki je dolga 4500 kilometrov, je torej trajala 10 ur 47 min. Največja višina, v kateri so letala letela, je bila nad 5000 metrov, povprečna pa 4000 m. Letala so letela s povprečno hitrostjo 420 km na uro.

Druga etapa: Dakar—Rio de Janeiro

Naslednjega dne v torek, 25. januarja, so italijanski letalci poleteli iz Dakarja čez Atlantski ocean v smeri na Natal v Braziliji, kjer je bil določen pristanek, od tod pa jim je bila določena pot v prestolnico Brazilije, Rio de Janeiro. Aparati so po preletu prve etape, ki je znašala točno 4530 kilometrov, bili v najboljšem stanju. Zjutraj so letala pregledali in napolnili rezervoarje z bencinom, ob 9. pa so se zavrteli motorji. V naslednjih treh minut so se dvignila letala, in sicer se je prvo dvignilo ob 9.10. Letala so dosegla višino 3800 m in jo ves čas držala. Pot v drugi etapi ni bila tako mirna kakor v prvi, ker je v centralni coni Atlantskega oceana bil vihar v nasprotni smeri letal. Kljub temu hitrost na uro ni bila dosti manjša, kakor v prvem delu poleta in je

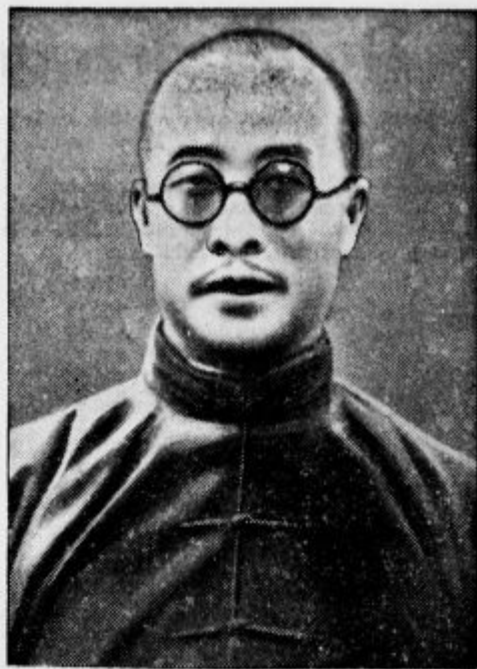
znašala v povprečju 393 km na uro. Ob 13.50 so preletela že prvo polovico Atlantika. Ob 16. so leteli italijanski letalci nad otokom Fernando de Noronha v višini nad 4000 m. Ob 17.30 so »zelene miši« zagledale braziljsko obalo. V braziljskem letališču Natal je bilo že vse pripravljeno za pristanek, toda letalci so bili sklenili, da bodo leteli brez pristanka naravnost na Rio de Janeiro. Vendar pa eno letalo, namreč »I-Moni« kapitana Moscatellija, ni moglo izvršiti te namere, ker se mu je pokvaril propeler, tako da je letalo samo z dvema motorjema letelo in je moralo na povelje polkovnika Biseo pristati v Natalu ob uri 19.19. »I-Bise« in »I-Bruno« pa sta preletela Pernambuco, nad katerim sta bila ob 18. ter pristala na letališču v Rio de Janeiro točno ob 22.45. Letala sta torej iz Dakarja do Rio de Janeiro 13 ur 35 minut. Iz Guidonije do Rio de Janeiro so torej italijanski letalci rabili 24 ur 22 minut. Če računamo oddih, oziroma počitek v Dakarju, je cela pot znašala 39

ur 17 minut, vsa pot pa je znašala 4530 plus 5350 km, to je vsega skupaj 9880 ali približno 10.000 km. Če računamo, da so letala v prvi etapi dosegla povprečno 420 km na uro, v drugi etapi pa 393 km na uro, je znašala povprečna hitrost na vsem poletu Guidonija—Rio de Janeiro 406 km na uro.

Velik pomen leta

Polet je torej tako z ozirom na dolžino poti, povprečno hitrost na uro in brezhibno funkcioniranje motorjev, izjemski uspeh, ter na razpoloženje pilotov in mehanikov treba označiti kot sijajen in edinstven uspeh moderne aeronavtičnosti. Italijanski letalci so prekosili vse dosedanje tozadevne poizkuse dolgega leta in so postavili v senco tudi zadnji poizkus, ki so ga bili napravili francoski letalci, kar ugotavljajo tudi vsi francoski listi, ki se spominjajo nedavnega francoskega poleta Istres—Damask. Treba pomisliti, da »zelene miši« predstavljajo težke vojne motorje-bombarderje, ki so preleteli 10.000 km z enim samim pristankom s hitrostjo nad 400 km na uro. Razen imenovanih poveljnikov Biseo, Mussolinijeva sina in Moscatellija je treba imenovati podčastnike: motorista Trezzini, ki se je udeležil tudi francoskega poleta Istres—Damask, radio-telegrafista Boverija, monterja Arata, motorista Ardu, ki se je tudi udeležil francoskega poleta v Istres—Damask, motorista Matriciani in bombarderja Cubeddu.

Italija je po pravici ponosna na ta dokaz prvostne kakovosti svojih letal in motorjev ter spretnosti in poguma svojih letalcev. Zelo se komentira dejstvo, da je Mussolini za tak polet, ki pomeni velik riziko, določil svojega sina ter dokazal, da kdor hoče izvršiti kaj velikega, naj bo še tako nevarno, ne sme imeti ozira na ničesar, ampak imeti pred očmi predvsem stvar in korist domovine. Ves svetovni tisk brez vsakega pridržka priznava in hvali edinstveni uspeh italijanskega letalstva. V Rio de Janeiro je sprejela pristajajoča letala množica, ki je štela najmanj 300.000 duš!

Kitajski general Han-fu-čue, ki je bil obenem guverner province Santung, katero so Japonci brez posebnega odpora zavzeli, je bil obsojen na smrt in ustreljen, ker se je Japoncem premalo odločno postavil v bran.

Nepriistranske inozemske letalske avtoritete podarjajo, da je bila pot iz Evrope v Ameriko v teku zadnjih let sicer že večkrat preletena in zmaganja, vendar pa je bila pot iz Rima čez Dakar v Rio de Janeiro nova in so jo italijanska letala premagala na edinstven način, oziroma v takem stilu, kakršnega doslej niso pokazala nobena druga letala. Hitrost 420 km na uro na 10.000 km razdalje pomeni dvakrat več kakor so letala v povprečju napravila na dolgih letih doslej. Italija ima danes na vsak način prvenstvo v zraku. Pri tem je treba pomisliti, da so letala že dve leti stara. Zanimivo je, da so bila izdelana v času sankcij. Posebno se poudarja prvostna kakovost motorjev in sploh vsega materiala.

Dva vlomilca in en gospodar

Kadar igra vlogo policije tako imenovani »slučaji«, morajo umolkovati vsi še tako preskušeni policijski strokovnjaki. Tako nam staro pravilo znova potrjuje tale zgodba, ki se je pred kratkim zgodila v Varšavi.

Vilo nekega tamkajšnjega meščana je neke temne noči vzel na piko vlomilec. Tiho se je priplazil blizu, utrl šipo v oknu ter zlezel skozenj. S seboj je imel medlo žepno svetilko. Že je tiho kolovratil skozi sobe ob svitu svoje leščerbe, ko je naenkrat izza vogla stopil močan in širokopleč možak. »Hišni gospodar!« se je bliskovito posvetilo vlomilecu. In že se je vlomilec vrgel nanj. S

silnim sunkom svoje pesti ga je dobro zadel, vendar je v istem hipu tudi sam bil močno zadet, da se je onesvestil. Videl je še, kako je tudi njegov nasprotnik padel vznak, nakar ga je objela temna nezavest.

Nekako istočasno se je skozi drugo okno na drugi strani vile splazil vanjo drug vlomilec. Tudi ta je imel s seboj medlo žepno svetilko, s katero je tiho kolovratil skozi sobe, ko mu je izza vogla naenkrat stopil nasprotni močan in širokopleč možak. »Hišni gospodar!« se mu je bliskovito posvetilo. In že je zavpil svojo desnico ter se vrgel na svojega nasprotnika. Zadal mu je hud udarec, a je bil istočasno sam tako močno zadet, da se je onesvestil. Preden ga je zagnila tema, je še videl, kako je tudi njegov nasprotnik zgrmel na tla in obležal. Potem ga je objela popolna nezavest.

In potem so se tiho odprla vrata, skozi katera je vstopil v sobo majhen možiček, ki je zagledal pred seboj oba nezavestna možaka. Takoj je vedel, kaj mora storiti. Hitro je stopil k telefonu in poklical policijo, katera je brž prihitela ter oba vzbujajoča se vlomilca vzela s seboj. Možiček pa je bil gospodar.

Slapovi Niagare v ledu

Čez Niagarske slapove vodi velik viseči most, ki pa je tako zaledenel, da je v nevarnosti, da se podere. Slapovi še nikdar, kar pomni, niso bili tako v ledu kakor so letos. To je brez dvoma v zvezi z velikimi snežnimi viharji, ki zadnje dni divjajo v Ameriki. Na najvišjem mestu je ledena plast ponekod 17 m debela. V sredo ob 11 dopoldne so ugotovili, da je led v teku zadnjih treh ur za več metrov narasel. Most je sedaj tako zelo obtežen, da se je žeželo na sredi že vdalo in upognilo. Na kanadski strani pa so ledene plošče začele pritiskati na elektrarno, ki oskrbuje z električnim tokom južni del province Ontario. Če bo led elektrarno pokončal, bo mnogo kanadskih mest ostalo brez luči.

Silne nevihte v Ameriki

Kakor poročajo iz Čikaga, so zadnje dni tamkaj divjali veliki nalivi, katerim so sledile hude povodnji. Več sto družin je brez strehe. Takoj za povodnjami pa so nastali veliki snežni viharji, zaradi katerih je bil mnogokje ustavljen ves promet. Več mest je docela odrezanih od zunanjega sveta.

Zarotniške granate raztrgale 18 ljudi

V sredo, 26. t. m. ob 10 dopoldne se je v kraju Villejuif v pariškem predmestju zgodila velikanska nesreča. Ravnatelj laboratorija, ki je bil začasno narejen v tamkajšnji občinski hiši, je tam preiskoval tiste granate, ki jih je svoj čas oblast zasegla pri različnih zarotniških organizacijah. Ravnatelj Kling je večkrat izjavljal, da granate niso prav nič nevarne, samo previdno je treba z njimi ravnati.

Ko pa so v sredo ob 10 dopoldne nalagali te granate na pripravljene tovarne avtomobile, je naenkrat nastala eksplozija, ki je na kraju nesreče takoj raztrgala 14 ljudi, ki so nalagali granate in so to delo nadzirali. Dva kilometra naokoli so popokale vse šipe na oknih. Ljudi pa je tako raztrgalo, da je čevlje, obleko in posamezne ude razneslo do 300 m daleč. Povsod okoli vise

na vejah drevja posamezni deli človeških teles, roke, noge, glave itd.

Blizu tam je na nasipu stal kemik Gerard, ki je gledal, kako nalagajo. Ko je videl, kaj se je zgodilo, je takoj priskočil in alarimir reševalce in gasilce, ki so prihiteli pomagat. Kmalu so bile na kraju nesreče vse gasilske čete mesta. Najprej so pogasili oba goreča tovarna avtomobila, nakar so začeli zbirati raztresene človeške ude. Kmalu je prihitel na kraj nesreče še notranji minister Sarraut, ki je započel preiskavo.

Ravnatelj laboratorija Kling je izjavil, da je le skrajna nerodnost mogla povzročiti nesrečo. In je preiskava tudi dognala, da o kakem nameravanem atentatu ne more biti govora. Torej je kdo izmed nesrečnih žrtev res tako nerodno ravnal s kakšno granato, da je ta eksplodirala, nakar je zletela v zrak še vsa druga množina raztrleiva z ljudmi vred.

Kakor naknadno poročajo iz Pariza, je bilo pri tej nesreči 18 mrtvih. Med mrtvimi je 10 vojakov, 3 civilni delavci, 3 kemiki, 2 fotografa. Verjetno pa je, da je nekaj mrličev še pod razvalinami. Silna eksplozija je izkopala na kraju 10 m globoko jamo ter raznesla vse 3 paviljone državnega preskuševališča. Več kakor eno uro je nad krajem nesreče ležala gosta sivozelena megla, ki je bila taka, da nihče v njej ni mogel dihati. Zato so morali reševalci nadeiti plinske maske, da so sploh mogli blizu. Od vse zaloge granat, ki je bila spravljena v paviljonih, ni ostalo niti enega praška.

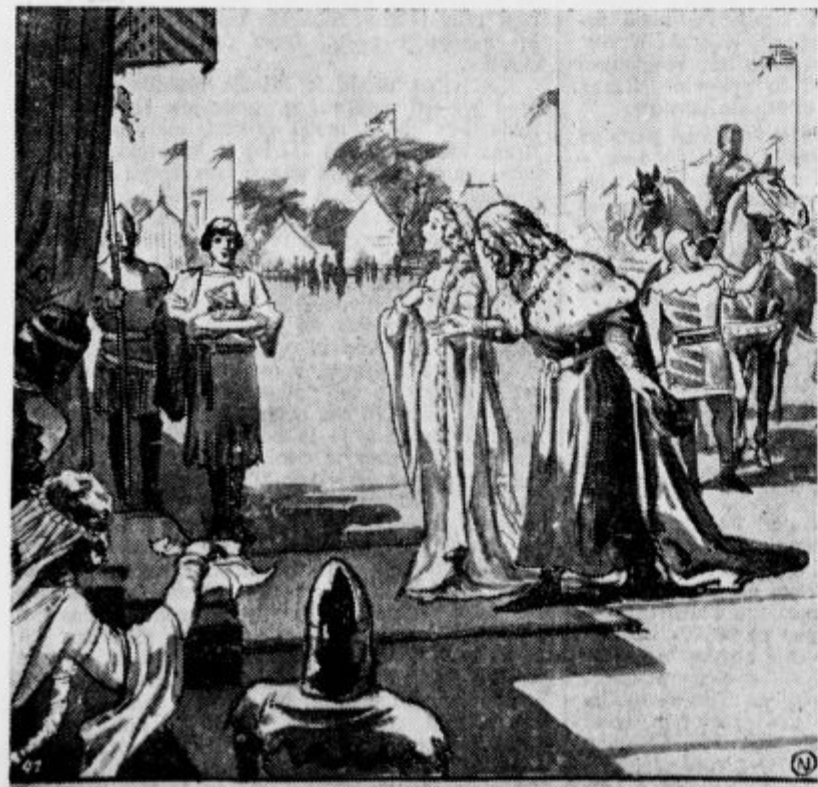
Št. 41.

Crni brat počasnež

Fanfara je naznani-la, da je prišel knez. Nad vse slovesno je jezdi-l k Roveni ter jo nato spre-mil na njen častni sedež. Vse je bilo pripravljeno na boj, ki pa bi moral biti prekinjen tisti hip, ko bi knez vrgel na tla svojo palico.

S strašnim truščem in vse v visokih oblakih prahu sta se obe četi vi-tezev zaleteli druga v drugo. Obojestransko su-vražstvo je oba voditelja gnalo na dvoboje. Nihče pa se ni rad odrekal ča-sti, češ da je podri vo-ditelja nasprotne stran-ke, zato je dolgo traja-lo, preden sta si oba glav-na nasprotnika stala naspro-ti. Večina njunih prista-šov je bila medtem že onesposobljena za boj. Vendar še nista bila sa-ma na borišču. Poleg Brianda sta se bojevala še Front de Boeuf in Athelstane, ki razdedi-njenemu vitezu nista pri-zanašala s svojimi na-padi.

Na strani razdedinje-nega viteza pa je med drugimi bil docela v črno

jeklo okovan vitez, ki na svojem ščitni ni imel nobenega znamenja. Boja se je le malo udeleževal. Zato so mu ljudje že vzdali primček: »Crni brat Počasnež«.

Egiptovski kralj Faruk in kraljica Farida za ženitovanjsko mizo. — Na kraljevi desnici sedi njegova mati, kraljica-vdova.

Dr. Henrik Steska

Razdelitev države na banovine

Saint-germainška pogodba, ki je bila 10. septembra 1919 sklenjena med glavnimi zavezniki in pridruženimi silami in državo Srbijo, Hrvatov in Slovencev, je po uvodnih besedah uvaževala, da so Srbi, Hrvati in Slovenci iz bivše avstro-ogrske monarhije prostovoljno sklenili, da se s Srbijo zedinijo zaradi ustanovitve nezavisne in zedinjene države pod imenom kraljevina Srbija, Hrvatov in Slovencev, dalje da sta kraljevi regent Srbije in srbska vlada pristala, da uresniči to zedinjenje in da se je potem ustanovilo kraljestvo Srbov, Hrvatov in Slovencev, katero je prevzelo suvereniteto nad ozemljem, na katerih ti narodi žive. Iz tega dokaj jasno izhaja, da so vsi trije narodi, Srbi, Hrvati in Slovenci, nositelji jugoslovanske državne ideje in torej nekakšno nasprotje proti ostalim narodnostim v naši državi. Seveda pa Srbi, Hrvati in Slovenci nikakor niso mogli izgubiti znanja kot posebni narodi, pač pa so se morali odreči onim težnjam, ki merijo na obdržanje lastne suverene srbske države ali na ustanovitev lastne suverene hrvatske ali slovenske države. Tega nebitvenega znaka naroda, da mu pripadajo lastna državnost ali da mu takšna državnost vsaj lebdi pred očmi, torej srbski narod, hrvatski narod in pa slovenski narod nimajo več, v toliko tvorijo en skupen jugoslovanski narod, kar pa nikakor ni protivno nadaljnjemu obstoju posebnega srbskega, posebnega hrvatskega in posebnega slovenskega naroda. Vsak izmed teh treh državotvornih narodov ima seveda v okviru obbe jugoslovanske državne ideje še svoje posebne težnje, ki jih ni moči zanikati ali obsoditi ali se pa jim odpovedati. Eni kot drugi si hočejo izgraditi čim dostojnejšo materialno in idealno kulturo. Ker se to zavoljo večstoletnega različnega razvoja nikakor ne da doseči na en in isti način, se pojavlja zlasti pri Slovincih in Hrvatih stremiljenje, da sami odločujejo o ciljih in potih svojega kulturnega življenja, v kolikor nista harmonično sožitje vseh treh narodov in pa obstoj države ogrožena. Ker imajo Srbi itak večino v naši državi, pri njih seveda ni opaziti krepkejših takšnih pokretov, dasi tudi pri njih ne manjkajo. Srbi in Hrvati so pa zaradi obsežnih preseljevanj izpod turške jarma v nekaterih krajih dokaj pomešani ter sploh ni mogoče točne meje med obema potegniti. Pojavile so se pa druge družabne sile velike privlačnosti in zvezne moči. Zlasti sta to mesti Zagreb in Belgrad, vsako je glavno kulturno središče s velikim akcijskim radijem, kjer že zaradi zgodovinske povezanosti merodajno vpliva. Jasno se to kaže glede Zagreba v Hrvatski, Slavoniji in kolikor toliko tudi v Dalmaciji, s čimer pridemo do hrvatskega pojma v teritorialnem smislu, ki ne obsega le Hrvatov na tem ozemlju, marveč tudi tam naseljene Srbe. Ta pojem je dokaj močno zasidran v tem ozemlju in ga ne smemo prezreti. Belgrad je predstavljen za kulturno središče zlasti za one kraje, ki so bile, kakor severna in južna Srbija, dalje Bosna in Hercegovina, mnogo stoletij pod turškim jarmom, kar je moralo globoko vplivati na način mišljenja in čustvovanja in sploh na duševnost prebivalstva. Tej mentaliteti se tudi malodane krog in krog od Turčije obdana prejšnja Crna gora ni mogla izogniti. Srbska Vojvodina, kateri prištevam tudi srbski del Srema, je sicer razvila deloma drugo miselnost in je močno prepletena po nemških in madžarskih manjšinah, toda že zbog svoje lege tik pred Belgradom in zavoljo svojega srbstva spada neizbežno pod belgrajski kulturni krog. Za odnos Hrvatov (Bunjevcev in Šokceev) v Vojvodini proti Belgradu velja pa isto, kar za odnos Srbov v hrvatskem področju proti Zagrebu. Tu opisano področje belgrajškega kulturnega kroga se skorajda krije z Veliko Srbijo, kakršno so si jo zamišljali srbski patrioti in za katere je teklo toliko krvi. Iz geografskih razlogov spada k temu ozemlju že zastran primernege dostopa k jadranskemu morju in popolni povezanosti z zaledjem tudi južna Dalmacija z Dubrovnikom, in Kotorom. Tudi Hrvatoma se je po avstrijski okupaciji Bosne in Hercegovine vzljubila zamisel Velike Hrvatske, ki se naj ne razteza le na Hrvatsko s Slavonijo in Dalmacijo, marveč naj obsega še Bosno in Hercegovino, a eventualno tudi še Istro in Slovenijo. Potek svetovne vojne je drugače odločil. Hrvati so morali revidirati svojo velikohrvatsko idejo, ki je bila že precej globokih koreh in pogloda. Da tak preokret samostojnemu političnemu središču, kakršno je nedvomno Zagreb, ni lahek, bo pač vsakomur jasno in je v potemtakem že iz napačnejše politične razsodnosti opustiti vsak centralistični poizkus. Ako se še južni del Dalmacije in vzhodni del Srema povsem nujno, a naravno vedno bolj in bolj izločujeta iz zagrebske interesne sfere, nasprotno pa bo vez med Slavonijo in Splitom preko unskega porečja po novi unski železnici tem krepkeje združila hrvatsko in slavonsko ozemlje z Dalmacijo, tedaj se bo s podvojeno silo razrasla težnja, da se vsaj čim ožje priklene krajina na desni in levi ob tej progi in da se za vso hrvatsko interesno sfero doseže impozantna kompetenca.

Muslimansko eprašanje je že manj povezano z določenimi teritoriji, saj žive slovanski muslimani akoprav pretežno, toda vendarle ne samo v Bosni in Hercegovini, marveč v precejšnjem številu tudi še na ozemlju stare Baške od bosanske meje do Rogozne, dalje pa tudi ne gre zanikati tesnejšega kulturnega spoja med slovanskimi muslimani in muslimani albanskega in turškega jezika v Južni Srbiji in Crni gori. Muslimani si hočejo svoji, z zgoraj navedeno mednarodno pogodbo priznani posebni položaj še utrditi z izvojevanjem široke avtonomije ne le za strogo verske posle, temveč tudi glede versko-karitativnega in versko-prosvetnega delovanja. Svojemu cilju so že blizu, a njih kulturni center je Sarajevo.

Slovenec s kulturnim in političnim središčem v Ljubljani loči od hrvatskega ozemlja starodavna meja ob Kolpi, Gorjancih in Sotli. Poseben pismen jezik — in to je vendar ena najučinkovitejših vezi kakega naroda —, dalje malodane enaka, a od hrvatske dokaj različna zgodovina, sta napravili iz Slovencev posebno narodno individualiteto. Naša Slovenija je vrhu tega tesno spojena po važnih prometnih žrtah od spodnje Mure proti Trstu in od Gorenjske proti Hrvatski s križiščem v Ljubljani, kar ojačuje pomen Ljubljane.

Ako smo tako določili interesne sfere Srbov, Hrvatov in Slovencev, pa ono muslimanov in podarjali pomen pokrajini, moramo še preiskati, koliko sedanja razdelba Jugoslavije na banovine ustreza tema dvema komponentama družabnih sil.

Za Slovence je njih združitev v eni sami, lahko rečemo izključno slovenski banovini, izredne važnosti ter je s tem slovensko teritorialno vprašanje v Jugoslaviji zadovoljivo rešeno tako glede pokrajinstva, kakor glede Ljubljane kot kulturnega in političnega središča naših Slovencev. Pri muslimanih je teritorialno vprašanje bolj postranskega pomena in jim gre, kakor zgoraj omenjeno, v prvi vrsti za izdatno avtonomijo islamske verske zajednice tudi v zunanjih pravnih odnosih (ustroj verske zajednice, možnost čim samostojnejšega delovanja na karitativnem in prosvetnem po-

lju). Zapleteno pa je vprašanje glede skladnosti obstoječih banovin s srbstvom in hrvatstvom, kakor smo ju prej orisali. Dvoje možnosti je, ali naj se ustvarja za vse srbske pokrajine eno posebno samoupravno telo in enako tudi za vse hrvatske pokrajine posebno telo, ali pa je primernejše, da sta srbska, kakor tudi hrvatska interesna sfera deljeni vsaka na več banovin. Primerčnost te ali one rešitve zavisi deloma od notranje vrednosti ureditve same, deloma pa od odpora, ki bi ga preureditev podnela v merodajnih družabnih skupinah. Eno samo srbsko in eno samo hrvatsko samoupravno telo bi vsekakor preveč slabili jugoslovansko državno misel na eni strani in se isto tako premalo oziralo na pokrajinske posebnosti, a zlasti zastran prvega pomisleka bi nekateri važni in odločilni krogi nikdar ne mogli pristati na takšno ureditev. Primernejše je torej razdelitev države na pokrajine — banovine. Ob taki ureditvi je tudi možno, da se v večji meri upoštevajo posebni interesi ozemelj, kakršna so Vojvodina, Južna Srbija, Crna gora in Dalmacija. Toda meje naših banovin ne ustrezajo povsem dvema zahtevam, prvič zahtevi, da ena in ista banovina ne obsega dele tako srbske, kakor hrvatske interesne sfere, in drugič zahtevi, da bodi banovina kolikor mogoče fizikogeografska in antropogeografska enota. Prvo velja zlasti glede vrbške in primorske banovine, drugo pa glede dunavske in drinske banovine. So to dokajšnje pogreške, toda ne takšne, da bi zgolj zaradi njih bilo treba še sedaj ustavljati izpremenitve. Meje banovin so namreč v ustavi sami določene, a izprememba ustave ni le sedaj že zavoljo nedeletnosti kralja zelo neprikladna, marveč tudi zaradi dolgovčnosti in zamotanosti tega postopka izredno otežkočena.

Ko so tako določena ozemlja za pokrajinsko samoupravo, moramo pa še določiti, kakšen bodi delokrog banovinske samouprave, da se ustreže upravičenim, si deloma nasprotujočim stremiljenjem vseh treh državotvornih narodov in da se obstoj naše nezavisne in zedinjene države ne zrahlja. Predvsem bo treba tudi dognati, je li mogoče vsaj zdelo se v okviru sestave iz l. 1931, kolikor toliko zadovoljujočo samoupravo naših banovin izgraditi.

Z razbeljeno podkojijo ga je „žigosal“

Pri nekem kovaču v Sisku se je že 20 mesecev učil šestnajstletni Jovan Gojč. Učenje pa sta mu zagrenila dva pomočnika, ki sta ga na vse mogoče načine mučili. Te dni je pomočnik Perkovič razbelil v ognju konjsko podkev in zagrozil Gojču, da ga bo žigosal. Za Gojčevim hrbtom je stal njegov tovariš in ko mu je Perkovič pomolil razbeljeno podkev pod nos, se Gojč ni mogel umakniti. Perkovič je razbeljeno podkev, ki jo je držal s klešči, pritisnil Gojču na lice. Z groznim krikom je učenec zbežal iz kovačnice in se podal domov k svojim staršem. Ker se Gojč ni vrnil na delo, je poslal mojster pomočnika Perkoviča h Gojču s pozivom, naj pride učenec takoj na delo, kar ga potrebuje. Perkovič je prišel pred Gojčovo hišo prav v trenutku, ko se je Gojč oče pripravljal, da pelje sina k zdravniku. Per-

kovič je že oddaleč zavpil, naj se mladi Gojč takoj vrne k mojstru. Stari Gojč je odgovoril, da sina ne more več poslati, da bi ga tam mučili. Stari Gojč je pri tem tudi oklofotal Perkoviča, ki se je seveda branil in pri tem prijel Gojča za njegove dolge brke. To je Gojča tako razjezilo, da je potegnil nož in zamahnil proti Perkoviču. Ranih mu je mišice na roki. Gojčev slučaj je sedaj postal zapleten. Stari Gojč toži Perkoviča in njegove tovariše v kovačnici zaradi mučenja njegovega sina. Perkovič pa je vložil tožbo proti Gojču zaradi poskušene uboja.

Zagorje

Volitve obratnih zaupnikov za apnenice TPD v Zagorju vzbujajo precej zanimanja. Delavstvo pri tem obratu je bilo do preteklega leta le slabo organizirano ter gre zaslugi predvsem tukajšnji kršćanski strokovni organizaciji, da je v tem pogledu danes drugače. Vse kaže, da se delavstvo tega zaveda in bo pri volitvah zato izkazalo svoje zaupanje organizaciji, ki se je zanj resnično borila.

Ljutomer

Nesreča v tovarni za olje. Pred par dnevi se je v tovarni za olje v Cezanjevem prevrnil velik rezervoar za bučno olje. Vseboval je nad 800 kg svežega olja. Prizadeti g. Ribič ima precej škode.

Kolarski izpit z diploma je opravil 21-letni Tonček Špur iz Mote. Tonček je eden izmed potomecev, ki so jih zapustili med vojno soldatje. Toda čeravno ne pozna četa iz Istre, mati mu je pa umrla že pred 14 leti, si je z delom svojih rok in pridnostjo ustvaril lepo bodočnost.

Dolgoletna želja Cvenskih vaštanov se je uresničila. Cesta skozi vas je postala okrajna ali okrajni cestni odbor jo bo odslej oskrboval — da bo lepša!

Ptuj

Ustanovni občni zbor zadruge »Prosvetni dom« v Ptuj bo v nedeljo 30. t. m. ob 9 v minoritski dvorani. Ker je predpogoj za vsako prosvetno delo lastna hiša — t. j. lasten dom, zato se vljudno vabijo vsi prijatelji slovenske prosvete, da se tega ustanovnega občnega zbora udeležijo, ter tako moralno in z nasvetom podprejo idejo in delo za postavitev novega »Prosvetnega doma« ob severni meji naše ožje domovine.

Sadjarstvo in vrtnarsko društvo v Ptuj ima v nedeljo, 30. t. m., ob 9 v gostilni Brenčiča M. svoj redni letni občni zbor.

Nesreča. V torek so že v zgodnjih jutranjih urah pripeljali v ptujsko bolnišnico Pevec M. iz Borla. Dekle je šla v gozd z vozom po drva. Pri povratku domov se je težko naloženi voz prevrnil nanjo in jo težko poškodoval.

Sv. Andraž v Halozah

V sredo je bil za naše razmere veličasten pogreb ugledne kmetske Rožke Vindiš iz Spodnjega Leskova 10. Komaj 38 letna je že dala življenje desetim otrokom, zadnjemu 13 dni pred odhodom v večnost. Teža materinstva in teža gospodinjstva na velikem posestvu sta strli njeno vedrost in nemurno delavno življenjsko silo. Lanska jesen je je jetika položila na bolniško posteljo in ni bilo več rešitve zanjo. Ob sveži gomili se je s toplimi in pomembnimi besedami poslovil od rajne dobre župljanke g. dekan O. Skamlec. Naj počiva v miru!

Sport

Mi in olimpiada

Belgrajski listi so se na široko razpisali o potrebi izvedbe olimpijskih iger leta 1948 v naši državi. Ker so se naše športne zveze izjavile proti možnosti izvedbe v tej dobi, zahtevajo belgrajski športniki, ki gledajo očividno na ves sport očividno le z vidika ali Belgrad ali Zagreb, odstop vseh tistih, ki so nesposobni in prepustijo dela njim, Belgrajčanom, ki bodo tako olimpijado v Belgradu prav lahko izvedli.

Na olimpijskih igrah v Nemčiji leta 1936 so dosegli najboljši uspehe v naši reprezentanci Slovenci. Dve tretjini vseh teh uspehov smo dali mi. Toda, kadar se odloča o sportu pri nas, se prav redko kdo zmeni, kakšno je naše stališče k velikim problemom. Zato se oglašamo sami opri na rezultate dela, ki smo ga pokazali in na pri-spevek, ki smo ga dali v državno reprezentanco.

Predvsem moramo vedeti, da olimpijskih iger za leto 1948 sploh nimamo in postavitev kandidature še dolgo ne pomenja, da so prireditve dotični državi dodeljene. To je bil zoper eden tistih površnih predlogov, stavljenih na kongresu IOC, ne da bi se prej o tem sploh kje in kaj razpravljalo. Želja po ceninih senzacijah ga je rodila! Mi smo rabili skoraj dve leti, preden smo po končanih zadnjih olimpijskih igrah zoper v boju med Belgradom in Zagrebom prišli do državne olimpijskega odbora in to po zaslugi sedanjega ministra za telesno vzgojo, ki je s svojo odločitvijo poudaril pravilo samoodločbe v športnih organizacijah. Sportnikom, nekaterim ne konvenira, da dela olimpijski odbor na edino mogoče način, v zvezi in sporazumu s športnimi zvezami. Mi si ne moremo predstavljati, kako naj se izvede prireditve olimpijskih iger, ne da bi na nje pristale športne zveze.

Športne zveze imajo v svojo športno panogo največ vploda. In one so prišle do zaključka, da je tudi za leto 1948 prireditve olimpijskih iger preuranjena! Kako tudi ne. Dokler ne moremo prirediti tekmovalne osnovne izobrazbe v rednem in sistematičnem, dolgoletnem treningu, dokler nimamo sredstev za potrebna igrišča v glavnih in večjih mestih, za kopališča, za športno orodje, za stalne trenerje, je boljše, da obrnemo skrb za olimpijske igre v to smer. Pri nas razni spori in neustaljene prilike, v zadnjem trenutku dosežena skromna denarna sredstva ne zadostajo za obširnejši delovni program, zasnovan na daljšo dobo let in — na široko. Vse to so naloge, ki jih moramo rešiti še pred prireditvijo olimpijskih iger. Res je to let pred nami, toda tudi ta doba je prekratka, da bi popravili, kar smo zamudili, kajti olimpijske igre so tekmovalna vseh narodov in stopiti v tekmo z onimi, ki so tako sijajno rešili način vzgoje mladine in ki dajejo toliko sredstev za dosego visoke mednarodne stopnje, pomenja za nas veliko minus, ki ga tudi dober in močan rod ne more nadoknaditi.

Mi v Sloveniji smo imeli že marsikatero večje prireditve in moremo presoditi potrebno delo za prireditve olimpijskih iger v obsegu kol se danes zahtevajo. Ne zahteva to samo stroškov več sto milijonov, temveč tudi vključitev znatnega dela državnega aparata v to delo in četo skrbnih, sposobnih in svoje odgovornosti se zavedaajočih delavcev-organizatorjev. Vsega tega

nam še zelo manjka in ne smemo riskirati, da bi taka prireditev propadla, ako bi nam uspelo, lahko miselno jo prevzeti in si napraviti tako težko breme. Se cela vrsta naprednejših športnih držav ni imela olimpijskih iger, se cela vrsta, ki so organizatorno in denarno močnejši — a olimpijske igre se prirejajo vsako 4. leto, tedaj se tudi nam ne mudi, da silimo v leto 1948, bolj pozneje, pa takrat tako, da ne bo dvoma in negotovosti zaradi uspeha.

Kar se tiče izbire kraja za olimpijske igre je gotovo, da pridejo v poštev le večja mesta, pri nas nedvomno glavno mesto in za zimske igre naša Gorenjska. Ko bomo dozoreli v sportu, tudi izbira kraja ne bo več problem. Toda do tja je potrebno složno in stvarno delo vseh za prosep športa, a ne rušenje in podiranje obstoječega. In še: športniki naj svoje zadeve uredijo sami in naj ne kličejo oblasti na pomoč. Parlamentarno načelo večine mora biti merodajno za športnike kot za vse ostale.

Naša smučarska reprezentanca v Bolgariji

Sofija, 24. januarja.

V nedeljo, dne 16. t. m. zvečer smo z belgrajskim brzovlakom odpotovali v Sofijo na skakalne tekme, katerih prireditev je bil »Sofijski ski klub«, in katerega gostje smo bili ves čas bivanja v Bolgariji. Ekipa, sestojala iz štirih ljudi: Dečman Tonja kot tekmovalca in vodje, Zupana Ivana, Klančnik Karla in Pribošek Franca. Iz Ljubljane so nas odpravili zvezni funkcionarji in nam dali še poslednja navodila. Dobili smo dobro mesto v vlaku, tako da smo od Zagreba lahko spali. V ponedeljek zjutraj smo takoj po prihodu vlakom odjahali v mesto na zajtrk, nato pa na bolgarsko poslaništvo po vizume. Naš vodja Toni si je zaman prizadeval, da bi jih dobil brezplačno (kajti denarja je vedno premalo). Toda ni bilo nič. Takoj je moral odrediti prve leve in kar precej.

Opoldan smo nadaljevali pot proti Sofiji. Na državni meji v Dragomanu so nas sprejeli zastopniki »Sofijskega ski kluba« in nam sporočili žalostno vest, da na skakalnici ni snega, kar jim ga je zadnje južno vreme popolnoma pobralo. Po prihodu v Sofijo so nas odpravili v hotel.

Drugo jutro smo jo že na vse zgodaj mahnil na skakalnico, ker smo bili zelo radovedni, kakšna je. Je to lepa skakalnica, ki dopušča skoke do 60 metrov, katere jih je pa tudi stala precej denarja. Kajti nalet je ves iz lesa, na izteku je pa reka, preko katere so morali zgraditi most. Toda to se jim izplača, kajti na tekme pride dvajset do trideset tisoč gledalcev. Vsem nam je bilo žal, da ni snega in da nismo mogli skakati. Zato je tudi za 19. t. m. napovedana tekma odpada. Tako smo imeli ta dan prost in smo si lahko ogledovali znamenitosti Sofije.

Med najlepše stvari spadajo cerkev Aleksandra Nevskega, sv. Nedelje, Narodni muzej, vseučilišče s knjižnico itd. Vse to sta nam razkazovala dva člana »Ski kluba«, ki sta nam bila vedno na uslugo, kakor tudi ostali člani. Toda naš vodja Tone je bil mnenja, da tako ne smemo še dolgo čas zapravljati in da moramo trenirati. Zato se je

Naši smučarji med bolgarskimi tovariši.

(Od leve na desno: Pribošek, Petrov, Dečman, Ganev, Zupan, Babev, Klančnik, Čipev.)

domenil a člani kluba, da smo žli takoj naslednji dan na planino Vitoš nad Sofijo, kjer je zadosti snega. To je slabi dve uri hoda po lahki poti iz mesta. Tu imajo lep planinski dom ter tudi skakalnico, na kateri se lahko skače do 20 metrov. Ker se nam je zdela premajhna, smo hitro vzeli lopate v roke in jo preuredili po naši volji za skoke do 30 m. Imeli smo srečo z vremenom. Bilo je ves čas sončno kot nalašč za trening. Bolgari pa so vsak dan pričakovali, da bo zapadel sneg v Sofiji in da bodo lahko izvedli tekme. Toda tega ni hotelo biti.

V soboto popoldan so nas povabili bolgarski tekmovalci, ki tukaj trenirajo, na Črni vrh, ki je visok okoli 2400 metrov, da gremo z njimi. Mi smo se seveda radevolje odzvali njihovu vabilu. Skoraj nismo mogli verjeti, da imajo tako lepe terene samo 2 in pol do 3 ure od Sofije. Na Črnem vrhu se nahaja tudi meteorološka postaja, ki je najlepše urejena. Tu se dobe tudi prenočišča in sicer za naših 7 din. Od tu se vidi pogorje Rila, z najvišjim vrhom Musala, ki je najvišji vrh na Balkanu. Tudi na Musali se nahaja meteorološka postaja, obe pa sta zvezani po radiju. Obe imata namreč sprejemno in oddajno radio-postajo. V nedeljo so prišli bolgarski zvezni in klubski funkcionarji in par sto ljudi na Vitoš, in ker v Sofiji še ni bilo snega, je bilo tu nekakšno propagandno skakanje, katerega pa je oviral hud snežni metel in megla. Toda skakali smo vseeno, da se vsaj nekoliko oddolžimo gostoljubnosti, ki so nam jo izkazovali. Hoteli so nas pridržati še en teden, češ da bo padel nov sneg, toda ker je prišlo od naše zveze ekspresno pismo, da moramo takoj domov, smo se morali posloviti. Bolgari nas pa bodo v februarju, če bo sneg, še enkrat povabili. Ker bi morali že zvečer odpotovati radi Priboška, ki gre v Garmisch-Partenkirchen, smo jo kmalu po kosilu pobrali proti Sofiji. Toda na poti nas je dobil snežni metel in megla, da smo zakli. Tako smo prišli v Sofijo prepozno in smo potovali šele naslednji dan. Pri odhodu se je na kolodvoru nabralo precej smučarjev in smučark. Za slovo smo dobili od podpredsednika smučske zveze še nekaj šopek vijolic. Zdeli so nam smešno pot in skorajšnje svidenje. Tudi mi si ga želimo, kajti tako, kot v Bolgariji, se nismo imeli še nikjer.

Kako je bilo v Ga-Pa pri smuču?

O ženskem smuku ne bomo govorili, ker naših zastopnic ni tam. Samo to je treba omeniti, da je zopet zmagala olimpijska prvakinja Nemka Christl Cranz v času 4:35.8, drugo mesto je zasedla njena rojakinja Lisa Resel (4:44.4), tretje pa Švicarka A. Steuri (4:58.4).

NAJOSTREJŠA BORBA

se je razvila med moškimi tekmovalci, saj je startalo lepo število skanov. Nemci so se najbolje odrezali, saj so zasedli prvo mesto, poleg tega jih je pa še pol tuceta v prvi deseterici. Med inozemci so bili najbolj nevarni Avstrijci, dalje Italijan Sertorelli in Francoz Alais. Nemški zmagovalce Würndle je vozil v izredno ostrem tempu, zdelo se je, da zanj ne eksistira noben valovit teren, noben zavoj, ampak samo smuk od starta do cilja. Veliko je bilo tudi zanimanje za italijanskega mojstra Sertorellija, za katerim se je v izredni brzini kar kadil prišil. Toda z eno smučko je opazil ter se prevrnil na nizko drevo ter so nezvestnega odnesli. Najtežje je vse pričakovalo svetovnega prvaka Alaisa. Zaman so ga čakali, kajti doletela ga je nesreča, sicer ne tako tragična kot Italijana Sertorellija, a vendar tragična s športnega stališča: Svetovnemu prvaku »je že v gornjem delu proge na neki hudi strmini izmuznila smučka izpod noge ter zapustila svojega gospodarja in s tem je šlo seveda tudi prvenstvo po vodi, na katerega je najbrž tudi letos računel.

NAŠI SELE NA 60. MESTU

Medtem ko se je najboljši Francoz placiral na sedmo, najboljši Italijan na enajsto, najboljši Švicar na sedemnajsto, najboljši Čeh (HDW) na 21. mesto, je naš najboljši (poročilo sicer ne pove imena, bil pa je to skoraj gotovo Heim, ker Voller šele prvi tekmuje v taki konkurenci) zasedel šele 60. mesto. Takoj za njim je bil najboljši Rumun, na 65. mestu pa prvi Japonec.

Uradna vremenska poročila

Tujsko prometnih zvez Slovenije, JZSZ, SPD

po stanju z dne 27. I. 1933:

Rateče - Planica, 870 m: —3, oblačno, mirno, osenjen sneg, 85 cm, drsališče in skakalnica uporabne. Kranjska gora, 870 m: —1, barometer pada, oblačno, mirno, osenjen sneg, 50 cm, sankališče in drsališče uporabno. Vršič, 1601 m: osenjen sneg, 110 cm. Dovje-Mojstrana, 530 m: nič, oblačno, osenjen sneg, 17 cm. Bled, 501 m: —1, barometer pada, oblačno, 30 cm snega, sneži, jezero za drsanje uporabno. Pokljuka - Sportotel, 1300 m: nič, oblačno, 18 cm prašice na 100 podlage. Sv. Janez v Bohinju, 530 m: nič, oblačno, mirno, 50 cm snega, sneg, sneži. Dopolna poročila od 26. I. 1933: Gorjube, 1000 m: —3, jasno, mirno, 30 cm prašice na 60 podlage. Sv. Križ nad Jesenicami, 1000 m: plus pol stop., mirno, jug, zmrat sneg, 35 cm.

ZFO

Prvi naš telovadni nastop

bo akademija trnovskega fantovskega odseka na Svečnico ob 8 v Frančiškanski dvorani s sledečim sporedom:

1. Državna himna. 2. Živa slika. 3. Proste vaje deveterice. 4. Mladence: proste vaje za l. 1933. 5. Talna telovadba. 6. Deklamacija. 7. Mladci: proste vaje za l. 1933. 8. Govor g. župnika Cognarja. — Odmor. — 9. Člani: proste vaje za l. 1933. 10. Članice: simbolične vaje »Na tujih tleh«. 11. Petje fantovskega zbora. 12. Narasčaji: proste vaje za l. 1933. 13. Bradlja. 14. Članice: »Slovenke smot«. 15. Zaključna skupina.

Noben član ljubljanskih odsekov in noben prijatelj našega gibanja ne sme manjkati ob tej slovesnosti prvega javnega nastopa. Trnovčani so nastopili zadnjič l. 1929. v Ljudskem domu in nastopajo sedaj prvi. Vaša polnostevilna udeležba bo najboljša priznanje.

Vstopnice v pisarni Pax et bonum: sedeži od 10 do 4 din, stojišča 3 din.

Severni sij nad Slovenijo

O redki prikazni na nebu, o kateri smo večkrat obširno poročali, smo prešli iz raznih krajev Slovenije obširna poročila. Ljudje so ob skoro istem času po vsej Sloveniji mogli opazovati to lepo in redko prikazano na nebu. Skoro povsod so sprva mislili, da je nekje ogromen požar. Pozneje pa so ugotovili vse mogoče in nemogoče. Obširna poročila o tej nočni krvavordeči svetlobi smo prejeli iz Trboja pri Kranju, iz Škofje Loke, iz Zagorja, od Sv. Andraža v Haložah, od Sv. Marjete na Dravskem polju, iz Nove cerkve pri Celju, iz Črešnjave pri Slovenski Bistrici. V Slovenski krajini je nebo izgledalo kot velik naštart zvezek. Barva zgoščene svetlobe v snopih je bila v začetku rumenkasto zelena, nakar je prešla v lepo roza barvo. Vsa svetloba se je iz snopov zopet razlila po vsej severni strani neba. Razume se, da je bilo dovolj uganjbanja, kaj je vzrok tega nenavadnega pojava. Bila so vsa mogoča mnenja. Na zadnje je prevladalo mišljenje, da je vsa prikazana najbrž fata morgana polarne svetlobe. Na ravni Slovenske krajine se večkrat vidijo medle fante morgane, včasih pa tudi različno. Tako smo v hudi zimi leta 1929 v mesecu februarju večkrat videli na nebu tri sonca. Lani pa smo večkrat opazili fano morgano zahajajočega sonca, ko je izgledalo, da zahaja sonce na dveh straneh, na zapadni in vzhodni. Iz Črnomlja nam poročajo, da so v tork zvečer vsi mislili, da nekje gori, zakaj na severno-zahodnem nebu je močno žarelo. Toda ta čudna svetloba ni ostala na enem kraju, temveč se je pomikala v smeri od Gorjancev proti Mirni gori in je bilo skoz njo videti zvezde na nebu. Nad Mirno goro so videli kakor nekaj rdeč steber in tri vodoravne trake, drugega nad drugim. Ljudje so si to prikazano razlagali na različne načine, seveda ni manjkalo tudi takih, ki so trdili, da je ta prikaz napoved hude vojne.

Zakaj je bilo razpuščeno društvo nemških akademikov

Maribor, 27. januarja.

Splošno pozornost, pa tudi odobravanje v vseh mariborskih slovenskih krogih je vzbudila vest današnjega »Slovenca«, da ob oblasti razpustile društvo nemških visokošolcev v Mariboru. Vzrok razpusta je prekoračenje delokroga. Društvo ne bi bilo smelo preiti na polje političnega delovanja ter v smer, ki je v nasprotju z obstoječim pravnim redom.

Dokazano je namreč, da je društvo vršilo politično propagando ter je omogočalo in pospeševalo prenos propagande literature iz inozemstva. To dokazuje primer nekoga društvenega člana, ki je bil zaradi donajanja prepovedane propagandne literature iz inozemstva ovađen državnemu toilstvu zaradi prestopa po čl. 3 zakona o zaščiti države.

Ob priliki hišne preiskave pri društvenem predsedniku Viliju Badlu je bilo zaplenjenih več izvodov spisa, razmnoženega na razmnoževalnem stroju, ki ga je društvo izdalo za mesec november 1937. Iz njega je razvidno, da je društvo vsak mesec izdalo podoben spis pod naslovom »Student in der Volksgemeinschaft«. Ta spis ima izrazito politično vsebino ter ostro kritizira postopanje naših državnih oblasti, obstoječe šolske razmere ter uredbu o prenosu nepremičnin v obsejnem 50 km pasu. Zlasti ostro pa napada mariborsko policijo. To glasilo je krožilo po mariborskih nemških rodbinah ter je bilo neke vrste informacijski organ tukajšnjih pripadnikov hitlerizma.

Vlom v občinsko pisarno

Breznica, 27. januarja.

V noči od 25. na 26. januarja je neznan zlikovec s ponarejenim ključem odprl zunanja vrata občinske pisarne v Zabreznici. Iz drugih vrat je vzel šipo in splezal v pisarno. Š sekiro, katero je dobil v šupi, je odprl predal pisalne mize in vzel iz njega 2300 din. Tatu so bile razmere gotovo dobro znane. Ko je zjutraj g. župan Janež Finžgar hotel v pisarno, se je zelo prestrašil, ko je našel vrata odprta. Poklical je orožnike, ki so takoj začeli preiskovati. Upamo, da bodo vlomilca kmalu izsledili.

Krani

Prosvetno društvo v Kranju bo uprizorilo v soboto, 29. t. m., ob pol 9 zvečer in v nedeljo, 30. januarja, ob pol 4 popoldne izredno zabavno komedijo »Veleturist«. Vstopnice med tednom v trgovini gosp. Hinka Podjavorske.

Preiskrba delavcev tovarne Zabret v Britofu Meseca maja lanskega leta je bilo ustanovljeno zavarovanje za delavce tovarne Zabret & Komp. Trdka je prispevala znatno podporo za začetek.

Člani imajo pravico do starostne, invalidske, vdovske in otroške preskrbe, prav tako tudi pogrebne. Pomožna blagajna »Preskrba delavcev tovarne Zabret & Komp. v Britofu« je kupila lično hišo v Britofu, katero je preuredila v stanovanje in mesarijo. V nedeljo, 23. januarja, pa so to hišo blagoslovili. Blagoslovitvi so prisostvovali vsi tovarniški delavci s svojim delodajalcem, domači župnik g. Ignacij Zupane pa je opravil cerkveni obred. Tovarni Zabret k prvemu vidnemu socialnemu uspehu iskreno čestitamo, želeč, da bi našla mnogo posnemovalcev.

Požar v tiskarni »Kolektor« v Stražišču. V četrtek zjutraj je nenadni duh po dimu v prostorih tiskarne »Kolektor« opozoril delavce, da tli ogenj v stropu in steni tiskarne. Vodstvo tiskarne je nemudoma poklicalo gasilsko četo iz Stražišča, ki je začela razbijati po stenah in stropih tiskarne. Kmalu so našli, da se je najprej vnel tram blizu dimnika, ki je začel tleti in razširil ogenj po stropu in stenah. Seveda se je ogenj prav počasi širil, bržkone že dva dni, vendar do izbruha ni prišlo, ker je gorelo med debelo plastjo ometa. Kakor hitro so razkopali nekaj stene, je ogenj izbruhnil, zato so takoj poklicali tudi gasilsko četo iz Kranja. Obe gasilski četi sta z velikim trudom razkopali strop in stene ter pogasili goreče lesene tramove. Škode je okrog 55.000 din.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani

Dr. Fr. Jaklič, Svetla pot. — O tej knjigi piše ljubljanski vseuč. prof. dr. Ozvald v prvi številki vzgojeslovnega lista »Popotnik« med drugim te pohvalne vrstice: »Reči moram, da je to ena izmed najlepših knjig, kar jih v zadnjem času lahko pokaže naš knjižni trg. Elegantna je, in sicer ne samo po vnani opremitvi, ampak po jasno-razumljivo podani vsebini, po finem jeziku in stilu in po pisateljevi miselnosti.« Poglavlje o razlikah med moško in žensko duševnostjo imenuje naravnost »prekrasno poglavje«. O pisatelju pravi: »Glede na obdelavo je avtor pač stoddotno izpričal, da umeze v roke tudi najgloblja in najkočljivejša vprašanja iz žive, ob konkretnih zgledih zakoreninjenosti psihologije.« Ob taki oceni strokovnega peresa moramo knjigo še tem bolj priporočiti. Naj si jo starši in drugi vzgojitelji omislijo zase in za mladino. Za doraščajoče in dorasle sinove in hčere je knjiga še posebno primerno darilo ob vsaki priliki. Omislijo naj si jo tudi vse knjižnice, zlasti šolske in mladinske. Naročajo naj jo fantovski odseki, dekliški krožki — saj so v njej obdelana skoraj vsa mladostna vprašanja, ki zanimajo naše mladece in mladenke. Knjiga ima 176 strani ter stane vezana 48 din. Založba Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Petek, 28. januarja: 11. Solška ura: Kraški pojavi (g. Ivan Mielcher) — 12. Po domačih stizah (plošče) — 12.45 Poročila — 13. Napovedi — 13.20 Godbe na pišala (plošče) — 18. Ženska ura: Ali sme tudi mati govoriti o vzgoji (g. Ivanka Velikonja) — 18.20 Pesmi za krstke (plošče) — 18.40 Francosčina (g. dr. St. Leben) — 19. Napovedi, poročila — 19.30 Nac. ura: Pesnik Safet Beg Bašagić (Ahmed Muradbegović) — 19.50 Zanimivosti — 20. Violinski koncert Viktorja Winterfelda (pri klavirju prof. M. Lipovšek) — 20.35 Rad. orkester — 22. Napovedi, poročila — 22.15 Ljudski pesi (plošče) — 22.30 Angleske plošče.

Sobota, 29. januarja: 12. Druga za drugo plošča hiti v pisano vrsto veselih stvari — 12.45 Poročila — 13. Napovedi — 13.20 Druga za drugo plošča hiti v pisano vrsto veselih stvari — 17. Za telopust (igra Rad. orkester) — 17.40 Položaj obrtništva v Sloveniji (g. G. Ogrin) — 18. Ruski sekstet — 18.40 O smernicah razločnega gospodarstva s posebnim ozirom na javna dela (g. Karel Tavčar) — 19. Napovedi, poročila — 19.30 Nac. ura: Duševne posebnosti naših plinincev (dr. Bora Milojević, univ. prof.) — 19.50 Pregled sporeda — 20. O zunanjih politiki (g. urednik dr. Alojzij Kuhar) — 20.30 Hišica pri cest' stojl... Pri zori za premislek in glasba za oddih. Besedilo in vodstvo večera Ipi. Izvajajo člani rad. igr. družine — 22. Napovedi, poročila — 22.15 Za vesel konec tedna igra Radijski orkester.

Drugi programi

Petek, 28. januarja: Belgrad-Zagreb: 20. Violina, 20.30 Sopran in bas — Dunaj: 20. Dramatična balada, 22. Plesna gl. — Budimpešta: 20.30 Opera »Knez Igor« — Trst-Milan: Sinf. konc. — Rim-Bari: 21.00 Costova opereta Kralj Maksim — Praga: 20.00 Moderna plesna glasba — 21.10 Ork. konc. — Varšava: 20.00 Filharmonični konc. — Hamburg: 20.30 Sinf. ork. — Lipsko: 20.25 Filh. konc. — Köln: 19.10 Vojaska godba — 21.00 Marschnerjeva komična opera »Losni tat« — Frankfurt: 20.00 Wagnerjev konc. — Monakovo: 19.30 Beethovenova IX. simfonija — Strassbourg: 21.30 Opera.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; ženski oglas Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka petinast vrstica po Din 250. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službodobne

Za prvo sobarico

se sprejme izurjeno dekle k boljši družini brez otrok. Znati mora šivati in opravljati vsa hišna dela. Ponudbe s fotografijo na naslov: Deretić, Beograd, Bitoljska st. 20

Korespondentinja

perfektno stenografstinja s popolnim znanjem slovenskega, srbohrvaškega in nemškega jezika, išče za takoj tovarna v provinci. Prednost imajo one, ki znajo še druge jezike, kakor italijanski in angleški. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Tovornica« 1206. (b)

Prodamo

Brzoparilnik

skoraj nov — naprodati. Vprašati Slomškova ulica 9 (mlekarna). (l)

Radi odpotovanja prodam

pohištvo, slike, karamane, porcelan, zaboje in trajno gorečo peč. Maribor Razlagova ul. 24/II

»Kappel«

pisalni stroji

nemški kvalitetni izdelki. Najboljši material, lahek tek, najmodernejša konstrukcija. Večletno jamstvo. — Tudi na obroke. V vseh velikostih in cenah pri gen. zastopstvu

Kleindienst & Posch

Maribor, Aleksandrova 44 nasproti hotela »Meran«

Posvetva

Tristanovanska hiša

v Šiški, Černetova ul. 40 naprodati. — Informacije pri g. Koželj, vsak delavnik od 1—4 popoldne.

Večje zemljišče

v severnem delu Ljubljane, svetokriški okraj, na gramoznem terenu — naprodati. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 1216.

Poizvedbe

Izgubila se je psica

majhna, rujava (Zwergdackel), iz vile Zaplotnik Radovljica. Sliši na ime »Pikete«. Pošten najditelj se prosi, naj jo vrne proti nagradi, na naslov Polkovnik Lyons pri g. Zaplotnik, Radovljica 93

Velika prodaja ostankov

od letnega in zimskega blaga po zelo znižanih cenah pri trdki:

I. F. Goričar - Ljubljana

Sv. Petra cesta 29 in 30

tako na pr: krepdešini meter od Din 14.— naprej ostanki volnena blaga meter od Din 18.— naprej ostanki barhenta za domače obleke od Din 11.50 naprej. Ostanki žameta meter od Din 16.— naprej, flanelasti meter od Din 5.50 naprej, ostanki za plašče in kostume meter od Din 26.— naprej, ostanki moških štof meter od Din 35.— naprej kakor tudi razne pletenine in trikotaža, zimske rjuhe in deke ter sploh vsemu zimskemu blagu globoko znižane cene!

Pri hripi, prehladu, nahodu

poskusite novo sredstvo

VUTOX

ki Vam more pomagati in Vas osvoboditi težav. Dobiva se v vseh lekarnah.

Steg a. d., Beograd. Reg. S. P. br. 941 z dne 22. X. 1937.

Kupujte lepa in trajna darila novoporočencem

TRGOVINA

H. NIČMAN, LJUBLJANA

Vam nudi vsakovrstne kipe, krasne križe za obesiti in postaviti, cele garniture svečniki od Din 60.— dalje, slike najrazličnejše velikosti in kvalitete. Cene izjemno nizke. Postrežba točna in solidna.

Potrjti globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naša ljubljena sestra, svakinja, gospa

Ivanka Delistovič roj. Krašovec

dne 27. jan. 1938, po dolgem, mukopolnem trpljenju, prevlečena s sv. zakramenti za umirajočo, mirno v Gospodu zaspala. Pogreb nepozabne pokojnice bo v soboto, 29. januarja 1938, ob pol 5 popoldne iz mrtvašnice Splošne bolnišnice na pokopališču k Sv. Križu. Dragi pokojnici bodi ohranjen blag spomin.

Ljubljana—Jesenice, 27. januarja 1938

ZALUJOČI OSTALI

Vsemogočni je danes ob pol 8 dopoldne poklical k Sebi, po dolgem in mučnem trpljenju, našo nad vse dobro soprogo, zlato, skrbno, nenadomestljivo in ljubljeno mamico, staro mamo, taščo, sestro, teto, gospo

MARGARETO BREGAR

Nepozabljeno in tako zgodaj izgubljeno srčno ljubljeno pokojnico priporočamo v blag spomin!

Pogreb blage pokojnice bo 29. jan. 1938, ob 4 pop. v Ribnici.

Ribnica na Dolenj., 27. jan. 1938

ZALUJOČI OSTALI

Maurice Leblanc:

22

Izredne pustolovščine Arsena Lupina.

Otok tridesetih krst

Pojasnili mu je:

»Honorine se je vrnila s potovanja in potem je zopet odšla.«
»Odšla, da me poišče?«
»Da, da,« je rekla živahno. »Mislija je, da ste bili odpeljani s Sareka kot učitelj.«
»In stari oče?«
»Prav tako je odšel in z njim vsi prebivalci otoka.«

»Ah! še vedno zgodba o krstah in križih?«
»Resnično, Domnevali so, da je vaše izginjenje začetek nesreč in strah pred njimi jih je odgnal.«
»A vi, gospa?«
»Že dolgo poznam Honorino. Z njo sem prišla iz Pariza, da bi se na Sareku odpeljala. Nobenega vzroka nisem imela, da bi odšla. Vse to praznovanje me ne vznemirja.«

Otrok je molčal. Spoznal je najbrž neresničnost in nedostojnost teh odgovorov in njegovo nezaupanje je raslo.

Odkrito je priznal:

»Poslušajte, gospa, nekaj vam moram povedati. Že deset dni sem zaprt v tej celici. Prve dni nisem nikogar videl, ne slišal. Od prejšnjega dne se pa vsako jutro odpre okence na sredi mojih vrat, prikaže se ženska roka in mi da vodo. Zenska roka... Torej ne!«

»Vprašate me, če sem jaz tista ženska?«
»Da, primoran sem to vprašati.«
»Ali bi spoznali roko te ženske?«
»Oh! gotovo, suha in mršava je.«
»Tu je moja,« je rekla Veronika. »Mogoče bi šla skozi isto luknjo kot Veselko.«
Zavijala je rokav in gola roka je šla res lahko skozi.

»Oh!« je rekel Franc, »ta ni tista, ki sem jo videl.«

In prav tiho je pristavil:

»Kako je lepa!«

Veronika je čutila, da jo je stisnil v svoje roke in zavpil:

»Ah! je li mogoče!... je li mogoče!...!«

Obrnil jo je in razmaknil prste, da bi bila dlan odkrita. Mrmral je:

»Brazgotina... je polni popolnoma bela...«

Veronika se je polastil nemir. Spomnila se je dnevnika, ki ga je imel Stefan Maroux, in podrobnosti, ki jih je napisal in ki jih je Franc najbrž bral. Ena izmed teh podrobnosti je bila ta brazgotina, ki je ostala od hude rane.

Cutila je otrokove ustnice, kako so se pritisnile na njeno roko, najprej nalahko, nato pa s strastno gorečnostjo in obilne solze so jo obile.

Otrok je šepetal:

»O mama... draga mama... Luba moja mama...«

VII.

Franc in Stefan.

Dolgo časa sta ostala tako mati in sin in klečala pri zidu, ki ju je ločil, toda tako blizu drug drugemu, da sta se lahko gledala z zbeganimi očmi.

Oba hkrati sta govorila, se spraševala in si odgovarjala. Od veselja sta bila pijana. Nobena sila na svetu ju ne bi mogla ločiti in raztrgati vezi ljubezni in zaupanja, ki je združevala mater in sina.

»Oh! da, prijatelj Veselko,« je rekel Franc, »lahko se držiš na smeh, midva pa zares jokava in ti se boš utrudil prvi, kajti od takih solz kot so najine, se ne utrdi, ali ne, mama?«

Veronika se ni spominjala nobenega strašnega prizora več. Ni več ni mislila, da je njen sin morilec. Tudi ne, da bi bila temu kriva blaznost. Vse se bo drugače izkazalo. Mislija je samo na eno, na svojega sina. Bil je tu. Njegove oči so jo

gledale skozi zid. Njegovo srce je bilo proti njemu. Živel je ta dobri, ljubeznivi in čisti otrok, kakršnega si je predstavljala njena domišljija.
»Moj sinko, sinko moj,« je neprenehoma ponavljala, kakor da ji ni nikdar dovolj teh lepih besed. »Torej ti si, moj sin! Mislija sem, da si mrtev. In ti živiš! Tu si! Dotikam se te! Imam sina! Ah, moj Bog, ali je mogoče!... moj sin je živ...«

In on je zopet začel na svoji strani z isto strastno vnetostjo:

»Mama, mama! Tako dolgo sem te čakal. Zame nisi bila mrtva, a žalostno je biti otroku dolgo brez matere, ko vidi, kako minevajo leti in se izgubljajo v pričakovanju.«

Eno uro sta govorila o preteklosti, o sedanjosti, o sto in sto starih, ki so se jima zdele najzanimivejše na svetu. Kmalu sta jih pustila in si stavljala druga in poskušala, da bi se bolj spoznala in bolj prodrla v skrivnost njunih življenj in duš.

Prvi je napravil v njunem razgovoru nekoliko reda Franc:

»Poslušaj mama, toliko si imava povedati, da si danes ne bova mogla razložiti vsega, ker bi morala pripovedovati dneve in dneve. Sedaj govoriva o tem, kar je neobhodno potrebno in le v nekaj besedah, ker bo najbrž malo časa na razpolago.«
»Kako?« je rekla Veronika vznemirjeno, »jaz te ne zapustim!«

»Da se ne bi ločila, mama, morava biti najprej združena. Sedaj je treba prekoračiti mnogo ovir, ker naju ne loči samo ta zid. Zelo me nadzorujejo in vsako minuto sem lahko prisiljen, da se oddaljim od tebe, kakor storim z Veselkom ob najmanjšem ropotu, ki se približuje.«

»Kdo te nadzoruje?«

»Tisti, ki so se vrgli na Stefana in name tisti dan, ko sva odkrila vhod v te jame, pod pustimi planotami, pod Črnimi pustinjami.«

»Ali si jih videl?«

»Ne, ker je bilo temno.«